

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slanské Nové Mesto na roky 2023 – 2029

Slanské Nové Mesto

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Rozširovať a naplňovať vnútorný potenciál územia obce, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce.

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce.

Zvýšiť atraktivnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov.

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov obce a návštevníkov.

Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SLANSKÉ NOVÉ MESTO

„Novovytvorený“

Plánovacie obdobie	2023 - 2029
Schvaľovací orgán	Obecné zastupiteľstvo obce Slanské Nové Mesto
Identifikácia územnej samosprávy, pre ktorú sa dokument spracováva	Obec Slanské Nové Mesto
Dátum schvaľovania	03/2023
Členovia riadiaceho výboru participatívnej tvorby PHRSR	Zadávatel' tvorby stratégie: Ján Takáč, starosta obce Gestor tvorby stratégie: Ján Takáč, starosta obce Koordinátor tvorby stratégie: Mgr. Judita Spišáková, externý manažment
Gestor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Ján Takáč, starosta obce, obec@slanskenovemesto.sk
Koordinátor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Mgr. Judita Spišáková, externý manažment, spisakovajudita@gmail.com
Tím pre koordináciu participatívnej tvorby PHRSR	Poslanci obecného zastupiteľstva: Jozef Drotár Róbert Fedor Kvetoslava Stančíková Peter Sarvaš Ing. Pavol Moškvan
Adresa zverejnenia PHRSR na napr. webovom sídle zadávateľa tvorby stratégie	https://www.slanskenovemesto.sk/

1. Základné východiská procesu tvorby a obsahu

1.1. Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev)

1.1.1. Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHRSR

Zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií schváleného uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017.

1.1.2. Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHRSR

PHRSR bude schvaľovaný Obecným zastupiteľstvom obce Slanské Nové Mesto.

1.1.3. Partneri

Dotknutá verejnosť

Verejnosť, ktorá má aktívny záujem o tvorbu PHRSR.

- fyzické a právnické osoby dotknuté procesom tvorby a implementácie PHRSR, konkrétne:
- fyzické osoby staršie ako 18 rokov,
- právnické osoby,
- občianske iniciatívy tvorené fyzickými osobami staršími ako 18 rokov, ktoré podpíšu spoločné stanovisko k návrhu strategického dokumentu.

Hlavní aktéri rozvoja

Všetci obyvatelia obce, ktorí majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii:

- obyvatelia obce,
- fyzické a právnické osoby so sídlom v obci Slanské Nové Mesto.

Hlavní sociálno-ekonomickí partneri

Všetci obyvatelia obce, ktorí majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii:

- obyvatelia obce,
- fyzické a právnické osoby, vrátane podnikateľských subjektov, miestnej MŠ.

1.2. Obsahové východiská

1.2.1. Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR

Obec Slanské Nové Mesto identifikovala nasledovné okruhy problémov a impulzov pre spracovanie aktualizácie resp. nového PHRSR:

- **skvalitnenie a zefektívnenie zavedeného systému strategického riadenia rozvoja obce**, s cieľom priblížiť sa k občanovi (vypočúť jeho potreby vedúce ku kvalitnejšiemu životu v obci), pretože obec Slanské Nové Mesto má mimoriadny záujem o zavedenie riadenia, ktoré je bližšie občanom;
- **politický dôvod** - záujem zlepšiť kvalitu života občanov a podmienky pre ekonomické aktivity v obci,

	<ul style="list-style-type: none"> - legislatívny dôvod - povinnosť vyplývajúca zo zákona a ďalších právnych noriem; - vplyv zmeny vonkajších podmienok rozvoja napr. nová Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Partnerská dohoda s Európskou úniou pre nové programové obdobie, ako aj medzinárodné dohody ako napríklad Agenda 2030, akčné plány iniciované subjektmi územnej spolupráce a zároveň schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv); - zistenie, že existujúce PHRSR, už neriešia aktuálne výzvy a problémy; - splnenie podmienok pre prístup k finančným zdrojom, prípadne iným rozvoj podporujúcim zdrojom; - možnosť nového prístupu k riešeniu problémov obce - tzv. smart prístup.
<p>1.2.2. Definícia územia pre spracovanie PHRSR a územnej štruktúrie stratégie PHRSR</p>	<p>Územie obce Slanské Nové Mesto - ako samostatný územný a správny celok, kde jej základnou úlohou, a to nielen pre potreby tohto PHRSR, bude starostlivosť a všestranný rozvoj o územie a o potreby jej obyvateľov.</p>
<p>1.2.3. Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov</p>	<p>V rámci primárnej analýzy obce Slanské Nové Mesto prebehne pre účely spracovania PHRSR aj zhodnotenie relevantnosti existujúcich nadradených a súvisiacich strategických dokumentov, zhodnotenie doteraz zrealizovaných stratégií, politík a koncepcií implementovaných na všetkých úrovniach, vrátane definovania príležitosti a konkurenčných potenciálov a limitov územnej samosprávy obce v kontexte jej okolia.</p> <p>PHRSR obce Slanské Nové Mesto bude nadväzovať najmä na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integrovanú územnú stratégiu samosprávneho kraja, pod ktorú obec spadá - Národnú stratégiu regionálneho rozvoja SR - Koncepciu územného rozvoja Slovenska - Partnerskú dohodu medzi EÚ a SR na roky 2021 – 2027 - Agendu 2030 - Program Slovensko 2021 – 2027
<p>1.2.4. Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR</p>	<p>Etapa 1.– Identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR a rozhodnutie o začatí prípravných prác Obdobie: 01/2023</p>

Popis etapy:

Cieľom tejto fázy je predovšetkým zistiť, či je potrebné spracovať PHRSR a na akej hierarchickej úrovni, alebo postačí pripraviť iba jeho aktualizáciu. Obsahom fázy je vykonanie predbežných analýz, ktoré jednoznačnejšie vymedzujú výzvy, problémy, či impulzy, zmapujú ich obsah a rozsah a overia, nakoľko je možné danú výzvu alebo problém riešiť v rámci už jestvujúceho PHRSR, prípadne je potrebné PHRSR aktualizovať alebo spracovať nový PHRSR.

Výstupom prvej fázy je vytvorenie zadania, aktivácia či vytvorenie kapacít, a plán postupu tvorby PHRSR resp. jeho aktualizácie.

Etapa 2. – Prípravné práce, spracovanie a schválenie vstupnej správy vrátane predbežnej vízie

Obdobie: 01/2023

Popis etapy: Cieľom Fázy 2 je vypracovanie podkladov a následné ich spracovanie do Zámeru PHRSR, ktorý slúži na zabezpečenie kompetentného schvaľovania potreby vypracovania nového PHRSR, resp. jeho aktualizácie tak, aby prebehol efektívne a bol zárukou kvalitného spracovania strategického dokumentu a vytvoril predpoklady pre úspešnú implementáciu.

Po schválení zámeru PHRSR zo strany Zadávateľa a za zabezpečeného finančného krytia v rozpočte sa bude môcť pristupovať ku tvorbe nového PHRSR alebo jeho aktualizácii.

Konkrétne kroky etapy:

Krok 2.1. Personálne zabezpečenie - zostavenie prípravného tímu.

Krok 2.2. Organizácia prípravných prác.

Krok 2.3. Detailnejšia analýza potreby a impulzov na spracovanie, resp. aktualizáciu PHRSR.

Krok 2.4. Analýza možností reakcie na potrebu a impulzy pre spracovanie PHRSR, resp. jeho aktualizáciu, návrh rozhodnutia o postupe, charaktere a obsahovom zameraní.

Krok 2.5. Návrh cieľového zamerania/predbežnej vízie PHRSR (resp. jeho aktualizácie).

Krok 2.6. Predbežná identifikácia kľúčových partnerov a ich postavenia pre proces participácie pri spracovaní a

implementácii PHRSR a ich polohy v participatívnom procese tvorby a implementácie PHRSR.

Krok 2.7. Návrh koordinačnej štruktúry procesu tvorby PHRSR.

Krok 2.8. Návrh postupu a harmonogramu participatívnej tvorby a schvaľovania PHRSR.

Krok 2.9. Odhad potreby zdrojov (ľudských, finančných, dátových, iných) pre tvorbu PHRSR, resp. jeho aktualizáciu a návrh rozpočtu.

Krok 2.10. Vytvorenie Plánu riadenia rizík tvorby stratégie.

Etapa 3. – Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania PHRSR

Obdobie: 02/2023 – 03/2023

Popis etapy: Inventarizačná, analytická a prognostická fáza je prvou časťou tvorby samotného PHRSR nadväzujúc na výstupy prípravných prác v 4 polohách:

- definície kľúčového zamerania/vízie a hlavného cieľa,
- definície kľúčových výziev, problémov, impulzov a možných riešení,
- súboru identifikovaných zdrojov zozbieraných, zhodnotených a sprístupnených informácií,
- definície postupu spracovania a identifikácie partnerov pre tvorbu a implementáciu stratégie.

Cieľom aktivity je: doplniť znalostnú bázu tak, aby boli identifikované nielen výzvy, problémy a impulzy doterajšieho, ale aj očakávateľného vývoja relevantné pre obec, ale predovšetkým identifikované všetky vnútorné (prírodné, sociálne, ekonomické, technické, procesné) potenciály a zdroje budúceho vývoja.

Etapa 4. – Stanovenie vízie, strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR

Obdobie: 02/2023 – 03/2023

Popis etapy: Obsahom tejto fázy tvorby stratégie je spresnenie vízie a hlavného cieľa a určenie priorít a strategických cieľov PHRSR opierajúc sa o výstupy prípravnej, inventarizačnej, analytickej a prognostickej fázy.

S ohľadom na možnosť čerpania zdrojov zo štátneho rozpočtu a štrukturálnych fondov EÚ je nutné, aby boli priority a

strategické ciele PHRSR obce Slanské Nové Mesto priamo naviazané na priority a ciele Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, priority a ciele definované v Partnerskej dohode medzi EÚ a SR a ďalších programových dokumentoch pre čerpanie EŠIF na obdobie 2023 - 2029.

Kroky tejto fázy sa dajú rozdeliť na dve časti. V **prvej časti** (kroky 4.1. a 4.2. Metodiky tvorby PHRSR) ide o overenie, modifikáciu resp. doplnenie vízie, hlavného cieľa, definovanie priorít a strategických cieľov.

V **druhej časti** (kroky 4.3. až 4.5. Metodiky tvorby PHRSR) sa definuje stratégia pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priority a strategické ciele PHRSR, ktoré tvoria jadro PHRSR.

Etapa 5. – Návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov

Obdobie: 02/2023 – 03/2023

Popis etapy: V tejto fáze sa identifikuje strategický prístup, postup a nástroje (opatrenia, aktivity, programy a projekty) akými sa v časovej následnosti a priestorovej súvislosti realizujú jednotlivé kroky stratégie. Cieľom tejto fázy je navrhnúť vlastnú stratégiu, ktorou dosiahne naplnenie celého systému počínajúc víziou až po systém cieľov PHRSR.

Etapa 6. – Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHRSR

Obdobie: 02/2023 – 03/2023

Popis etapy: Cieľom tejto fázy je vypracovať podrobný plán implementácie stratégie obsiahnutej v PHRSR. Podrobný plán implementácie stratégie je integrálnou súčasťou PHRSR a definuje predovšetkým:

- časový harmonogram implementácie stratégie a v jeho rámci konkrétne úlohy pre implementáciu navrhovaných nástrojov vrátane subjektov zodpovedných za ich splnenie a určenie výstupov realizácie týchto úloh, ktorý je reprezentovaný akčným plánom implementácie;
- implementačnú štruktúru vrátane systému riadenia implementácie PHRSR, v ktorej musí byť predovšetkým presne definovaná úloha jednotlivých subjektov zapojených do

realizácie PHRSR, pravidiel a procesy riadenia implementácie stratégie a plán riadenia rizík;

- systém monitorovania a transparentného hodnotenia a naplňania cieľov stratégie, ktoré zapracovávajú;
- plán využitia zdrojov vrátane zostavenia finančného plánu implementácie stratégie.

Etapa 7. – Prerokovanie a schvaľovanie návrhu PHRSR

Obdobie: 03/2023

Popis etapy: Integrálnou súčasťou fázy schvaľovania je široko koncipovaný proces prerokovania tohto dokumentu s partnermi, dotknutou verejnosťou a dotknutými orgánmi a následného zapracovania ich námietok a pripomienok z participatívneho procesu v prvej časti tejto fázy.

Výstupom tohto participatívneho procesu môže byť úprava návrhu materiálu PHRSR tak, aby bola bližšie k očakávaniam jednotlivých partnerov a verejnosti.

Návrh PHRSR upravený na základe výstupov procesu prerokovania je predložený gestorom na schválenie v príslušnom orgáne územnej samosprávy obce Slanské Nové Mesto.

2. Analytické východiská

2.1. Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií

Jedným zo strategických dokumentov obce bol Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slanské Nové Mesto, ktorý bol schválený v roku 2015.

Na základe výstupov z vyššie uvedených analýz a na základe prieskumu verejnej mienky, ktorý bol realizovaný dotazníkovým zisťovaním, prostredníctvom médií, a ako i osobným zisťovaním boli v obci Slanské Nové Mesto pre roky 2015 - 2022 identifikované priority v niekoľkých oblastiach:

HOSPODÁRSKA OBLASŤ	Technická infraštruktúra
	Dopravná infraštruktúra
	Cestovný ruch
	Partnerská spolupráca s inými subjektmi
SOCIÁLNA OBLASŤ	Rozvoj bývania
	Sociálna infraštruktúra
	Školstvo, kultúra a šport
	Obecné (verejné) priestory a služby
ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ	Ochrana ŽP a majetku obyvateľov obce
	Protipovodňové opatrenia

V rámci týchto priorít boli naplánované a následne zrealizované projekty, ktorých prehľad uvádza tabuľka nižšie. Slúži zároveň ako projektová základňa obce Slanské Nové Mesto, na ktorej je možné budovať a plynulo nadviazať nové projektové zámery a vízie v horizonte 2023 – 2028.

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slanské Nové Mesto
na roky 2023 – 2029**

Projekt/Aktivita	Termín realizácie	Výška finančných prostriedkov	Poskytovateľ
Oprava oplotení cintorína v SNM	10 - 12/2019	10 000 Eur +3447,26 Eur	Ministerstvo financií SR Obec SNM
Rekonštrukcia a modernizácia miestneho rozhlasu v obci SNM	02 – 04/2019	10 000 Eur +4177,16 Eur	Ministerstvo financií SR Obec SNM
Vybudovanie detského ihriska v obci SNM	01 – 02/2019	8 500 Eur +843,00 Eur	Úrad vlády SR – program „Podpora rozvoja športu na rok 2018“ Obec SNM
Kamerový systém v obci Slanské Nové Mesto	03 – 08/2017	8 900 Eur +2471,00 Eur	Ministerstvo vnútra SR – Okresný úrad Košice Obec SNM
Druhá etapa kamerového systému v obci SNM	05 – 08/2018	5 500 Eur +1291,50 Eur	Ministerstvo vnútra SR – Okresný úrad Košice Obec SNM
Prístavba stravovacieho a sociálneho zariadenia pre materskú školu v SNM	09 -12/2020	36 000 Eur 11 000,00 Eur 35040,00 Eur	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR Ministerstvo financií SR Obec SNM
Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice SNM	05 - 10/2018	30 000 Eur 10202,42	Ministerstvo vnútra SR Obec SNM
Územný plán obce SNM	2022	4960,00 Eur 9672,00 Eur	Ministerstvo dopravy a výstavby SR Obec SNM
Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2018	101 834,40	Obec SNM
Rekonštrukcia odvodňovacieho kanálu	2018	9345,58	Obec SNM

Od roku 2015, kedy bol spracovaný, schválený a prijatý predchádzajúci Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, prešla obec viacerými pozitívnymi zmenami a realizovala viaceré rozvojové projekty, ktoré skvalitnili život obyvateľov aj návštevníkov obce, regiónu a jeho okolia. Obec sa zapojila do prípravy a následnej realizácie viacerých investičných projektov. Obec úspešne využila aj nenávratné finančné prostriedky a ďalšiu grantovú pomoc v prospech vlastného rozvoja a mohla tak realizovať prioritné investičné aktivity, na ktoré by veľmi ťažko vedela vyčleniť finančné prostriedky z vlastných zdrojov. Zrealizované projekty mali pozitívny dopad na zlepšenie kvality života v obci. Za obdobie 2015 - 2022 bolo zrealizovaných 10 projektov.

2.2. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov

Výzvy a potenciály	Socioekonomické	<ul style="list-style-type: none"> - vyváženosť štruktúry obyvateľstva z hľadiska produktivity, aktivity a pohlavia, - fungujúce poľnohospodárske družstvo, - vzdelaný a kvalifikovaný ľudský potenciál, - existencia podnikateľských subjektov pôsobiacich v obci v oblasti obchodu, priemyslu, - dobré podmienky pre rozvoj služieb, - dobré podmienky pre rozvoj cestovného ruchu, - dobré podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva, - vytváranie podmienok pre rozvoj podnikania.
	Územno-technické	<ul style="list-style-type: none"> - atraktívne prírodné prostredie, - blízkosť rekreačnej oblasti, ako možného základu pre rozvoj turizmu, - objekty vhodné pre podnikanie v agroturistike, - aktívny prístup miestnej samosprávy k rozvoju cestovného ruchu.
	Prírodno-environmentálne	<ul style="list-style-type: none"> - vhodné prírodné a podnebné podmienky, - doriešený odvoz a skládky tuhého komunálneho odpadu, - vypracovaný program odpadového hospodárstva, - realizácia separovaného zberu odpadu.
	Kultúrne	<ul style="list-style-type: none"> - využívanie prírody v okolí na zimné a letné športové aktivity, - kultúrne podujatia, - každoročné tradičné kultúrno-spoločenské podujatia, - existencia budov pre základnú a materskú školu, - mimoškolská činnosť v obci, - možnosť športovania na multifunkčnom ihrisku.
	Inštitucionálno-organizačné	<ul style="list-style-type: none"> - stretnutia občanov s predstaviteľmi samosprávy, - ochota obyvateľov spolupodieľať sa na rozvoji obce.
Problémy a limity	Socioekonomické	<ul style="list-style-type: none"> - nezamestnanosť obyvateľov obcí v produktívnom veku,

		<ul style="list-style-type: none"> - nezamestnanosť absolventov škôl, - absencia výrobných podnikov v obci, - absencia základných a doplnkových služieb, - stagnácia rozvoja malého a stredného podnikania, - slabý rozvoj remeselnej výroby, - nízka kúpyschopnosť obyvateľstva vyplývajúca z nezamestnanosti v regióne, - slabá informovanosť o možnostiach podnikania a samozamestnania zo strany štátu.
	Územno-technické	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná infraštruktúra, - nedostatok finančných prostriedkov z rozpočtu obce na rekonštrukciu miestnych komunikácií, - nevybudované parkovacie plochy v obci, - nedostatočná infraštruktúra pre rôzne športové a voľnočasové aktivity.
	Prírodno-environmentálne	<ul style="list-style-type: none"> - nezáujem mladých o poľnohospodárstvo, - nedostatočné využívanie daností pre rozvoj turizmu a agroturizmu, - malý rozvoj aktivít pre rekreačné účely, - zlý stav poľných a lesných ciest, - nevyužitý potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, - nedostatočná propagácia cestovného ruchu v regióne.
	Kultúrne	<ul style="list-style-type: none"> - slabá tradícia folklóru, - nedostatočný záujem občanov o obnovenie tradícií v obci, - obyvatelia sú prevažne konzumenti a nie tvorcovia kultúrnych akcií v obci.
	Inštitucionálno-organizačné	<ul style="list-style-type: none"> - nedobudovaná obecná kanalizácia, - nedobudovaný vodovod, - nedostatok prípadne nedostupnosť finančných zdrojov.

2.3. Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PHRSR neimplementovala

Nulový variant

Za predpokladu, že nebudú realizované žiadne opatrenia navrhovanej stratégie PHRSR, tzv. nulový variant, je možné predpokladať nasledovný lokálny dopad na zraniteľnosť obce:

Z pohľadu ekonomického a podnikateľského prostredia v obci

- odchod mladých ľudí do zahraničia,
- znížená atraktivita územia obce/regiónu pre investorov,
- nemožnosť získať externé zdroje pre obec na podporu rozvoja,

- silná konkurencia na trhu,
- neukončené budovanie technickej infraštruktúry v obciach.

Z pohľadu poľnohospodárstva

- zmena klimatických podmienok,
- nevyužitie pôdneho fondu obce,
- neatraktívnosť práce a podnikania v poľnohospodárstve,
- devastácia životného prostredia,
- prírodné kalamity.

Z pohľadu technickej a dopravnej infraštruktúry

- navýšenie počtu investičných akcií v obciach a ich finančná náročnosť,
- stagnácia vybudovania kanalizácie pre jej finančnú náročnosť,
- nemožnosť získať externé zdroje na dobudovanie technickej infraštruktúry.

Z pohľadu životného prostredia

- ohrozenie zdrojov pitnej vody v obci nadmerným používaním umelých hnojív a pesticídov,
- nemožnosť získať externé zdroje pre tvorbu a údržbu životného prostredia,
- prírodné katastrofy (záplavy).

Z pohľadu kultúry, školstva a športu

- hrozba papučovej kultúry obyvateľstva,
- dôsledkom zlej sociálnej situácie rodín je kultúra na poslednom mieste v rodinnom rozpočte,
- slabý sponzoringsportu a kultúry zo strany súkromného sektora,
- bezcieľne trávenie voľného času mladými ľuďmi v obci,
- zanedbaním pozornosti v oblasti tradícií a remesiel obce stratia svoju osobitosť.

Z pohľadu občianskej vybavenosti

- vlastníci pozemkov nebudú súhlasiť s odpredaním pozemkov pre nové individuálne bytové výstavby podľa územného plánu obcí,
- nedostatok finančných prostriedkov na výkon samosprávy a zlepšenie občianskej vybavenosti obce,
- nedostatku finančných prostriedkov na plánované rozvojové aktivity obce.

Z pohľadu cestovného ruchu

- nepochopenie turistického potenciálu obce - nevyužitie daností pre rozvoj cestovného ruchu,
- izolovanosť – nezapojenie sa do združení v regióne, ktoré pomáhajú rozvoju cestovného ruchu,
- neprispôsobenie kvality a množstva poskytovaných služieb v súlade s požiadavkami návštevníkov obce,
- nedosiahnuteľná konkurencia v oblasti cestovného ruchu.

Dopady vyššie uvedených bodov bez aktívneho prístupu obce je možné zovšeobecniť nasledovne:

- Zníženie počtu pracovných príležitostí v obci
- Migrácia prevažne mladého obyvateľstva a z toho vyplývajúce starnutie obyvateľstva
- Nespokojnosť obyvateľov s kvalitou infraštruktúry a občianskej vybavenosti

- Vyčerpanie financovania rozvojových aktivít z vlastných zdrojov
- Strata záujmu obyvateľov participovať na veciach verejných

2.4. Identifikácia výziev, limitov a problémov z vonkajšieho prostredia

Nasledujúca tabuľka ilustruje potenciály, výzvy, limity a problémy vyplývajúce z vývoja vo vonkajšom prostredí obce Slanské Nové Mesto.

Výzvy a potenciály z vonkajšieho prostredia:	Limity a problémy z vonkajšieho prostredia:
Potenciál získať nenávratný finančný príspevok z EÚ zdrojov pre krytie investičných zámerov v obci	Malý záujem investorov o menšie obce.
V rámci Mikroregiónu existuje možnosť vytvárať spolupráce založené na synergii s obcami	Nedostatočne rozvinutý cestovný ruch v okolí obce/mikroregiónu.
V blízkom okolí obce funguje rozvinutý cestovný ruch.	Zlý stav životného prostredia v okolí obce/v mikroregiónu.
Možnosť prilákať investorov.	Nepochopenie potenciálu disponibilných rozvojových zdrojov obce.

2.5. Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie

Tomuto bodu je z pohľadu tvorby PHRSR venovaná mimoriadna pozornosť nakoľko výzvy, potenciály, limity a problémy vytvárajú väčšinou vzájomne previazaný logický hierarchický systém. Preto v tomto bode nedôjde len k identifikácii samostatných javov, ale najmä vzájomných väzieb a ich príčinných súvislostí. Následne budú výstupy tohto kroku spracované vo forme stromu výziev a problémov, ktorý tento systém a jeho väzby vizualizuje. Samotný strom je potom možné následne použiť k zadefinovaniu logického systému, teda stromu, cieľov a opatrení, ktoré sa budú vzťahovať na identifikované výzvy, potenciály, limity a problémy.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • výhodná strategická poloha obce, blízkosť mesta Košice • autobusové • v obci je obecný vodovod, • obec je z väčšej časti plynofikovaná • inštalovaný kamerový systém v obci • obec je vybavená materskou školou • dostatok voľnej pracovnej sily 	<ul style="list-style-type: none"> • v obci nie je vybudovaná kanalizácia • v časti Jozefova pustatina nie je plynofikácia • absencia zberného dvora • nedostatok oddychových zón pre deti a mládež, mladé rodiny, matky na materskej dovolenke a pre dôchodcov • zlý stav rigolov • nevyhovujúci stav verejného osvetlenia

- ochota zo strany samosprávy riešiť zlé ekonomickú a sociálnu situáciu miestneho obyvateľstva
- možnosť osídľovania a budovania rodinných domov
- výborná spolupráca s okolitými obcami
- športové ihrisko
- ochota spolupráce miestneho obyvateľstva pri rozvoji obce

- nedostatok vlastných finančných zdrojov obce na financovanie rozvojových a investičných projektov
- malé možnosti rekreačno-športového využitia v obci
- nedostatočné možnosti základných a doplnkových služieb
- nedostatočná prevencia voči kriminalite a možným protispoločenským konaniam
- nedostatočný kamerový systém
- nedostatočné využívanie daností pre rozvoj turizmu a agroturizmu
- nevyhovujúci technický stav úsekov miestnych komunikácií
- nevyhovujúci technický stav úsekov chodníkov
- nedostatočná infraštruktúra
- absencia výrobných podnikov v obci
- nedostatok vhodných priestorov pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím
- absencia sociálnej starostlivosti pre starších občanov
- absencia zdravotného strediska
- nedostatok obecných pozemkov a ich roztrieštenosť
- slabá ekologická uvedomelosť občanov
- nedostatočné separovanie a zhodnocovanie odpadov
- nedostatočné využívanie prírodného potenciálu
- nedostatočné využitie obnoviteľných zdrojov energie v prospech rozvoja obce

Príležitosti

- využitie čerpania štrukturálnych fondov EÚ na rozvojové aktivity obce
- potenciálni investori – firmy realizácia opatrení na zvýšenie bezpečnosti ako občanov, tak aj návštevníkov
- rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov
- vybudovanie cyklochodníkov

Ohrozenia

- negatívne sociálne prostredie
- ekonomicky stagnujúci región – pretrvávajúce negatívnych dopadov hospodárskej krízy
- slabá osвета v oblasti ochrany životného prostredia
- nárast produkcie komunálneho odpadu
- dlhodobá vysoká nezamestnanosť

• existencia turistických atrakcií v blízkom okolí / mikroregióne obce• zlepšovanie podnikateľského prostredia• dobudovaním prvkov technickej infraštruktúry zabezpečiť ďalší rozvoj podnikateľských aktivít v obci• možnosti rekvalifikácie obyvateľov• rozvoj športových a rekreačných aktivít s možnosťou využitia prírodného potenciálu územia• potencionálna spolupráca s okolitými obcami• podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie• predchádzanie vzniku odpadov• zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov obce• realizácia opatrení smerujúcich k udržaniu kvality životného prostredia	• zanedbávanie podpory štátu v oblasti malého a stredného podnikania• starnutie obyvateľstva• finančne náročná a pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry• nevyužitie prístupných zdrojov pre rozvoj obce vo všetkých smeroch• nedostatočný rozvoj turistických aktivít v okolí obce• bariéry pri získavaní prostriedkov z fondov EÚ• slabá osвета v oblasti ochrany životného prostredia

Návrh strategického prístupu vyplývajúci zo SWOT analýzy

Využitím SWOT analýzy jednotlivých čiastkových oblastí boli vyšpecifikované silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia, ktoré prispeli k tvorbe návrhov a odporúčaní pre vypracovanie rozvojového dokumentu obce Slanské Nové Mesto. Výstupom SWOT analýzy je tak nielen identifikácia silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození, ale aj návrh jedného zo štyroch prístupov k ďalšiemu rozvoju obce: ofenzívnej stratégie, defenzívnej stratégie, stratégie spojenectva alebo stratégie úniku.

Na základe častí SWOT analýzy je možné konštatovať, že výsledkom SWOT analýzy je prijatá OFENZÍVNA STRATÉGIA, pri ktorej silné stránky obce majú prevahu nad slabými stránkami, nad príležitosťami a ohrozeniami. Odpoveďou pre obec je tak potreba využiť príležitosti na svoj rozvoj prostredníctvom budovania stratégie postavenej na silných stránkach obce.

2.6. Výstup benchmarkingu v kontexte širšieho územia

Samostatnou oblasťou analytickej časti je identifikovanie potenciálnych nástrojov a možných prístupov na riešenie výziev a problémov, ktoré sa stali osvedčenými nielen na úrovni lokálnej, ale aj v národnej alebo nadnárodnej praxi.

Pri tomto postupe sa identifikujú analýzou overené postupy - pozitívne prvky, rešpektujúc ich možné obmedzenia pri prenose skúseností. Tie môžu vyplývať z rozdielnosti prostredia (legislatívne, sociálne, ekonomické, geografické), rovnako tak z rôznej východiskovej situácie.

Metódou používanou v rámci spracovania tejto analýzy je porovnanie situácie a potenciálov rozvoja obce so situáciou a potenciálmi rozvoja inej porovnateľnej obce v rámci tzv. benchmarkingu. Porovnanie je vhodné sústrediť na obce, ktoré môžu byť vnímané ako konkurenti alebo naopak - sú príkladmi napredovania v dosiahnutom prograse, prípadne príkladmi dobrej praxe, ktorú je možné zohľadniť pri riešení obdobných výziev a problémov.

Benchmarking pre účel spracovania tohto dokumentu je možné zdefinovať ako proces porovnávania a merania vlastných bežiacich procesov s porovnateľnými procesmi vo vybraných (porovnávaných) subjektoch. Cieľom takého porovnania je zisk informácií, kde vzniká odchýlka, ktorá predstavuje tzv. úzke miesto procesu. Tak môže obec identifikovať problém a zaviesť zlepšenia. Práve cez porovnanie s najlepšími.

Východisková situácia obcí v najbližšom okolí

V najbližšom okolí zápasia všetky obce s obdobnými problémami a to nielen na úrovni rozvoja. Najčastejšími problémami obcí s nízkym počtom obyvateľov sú nedostatok finančných prostriedkov a slabý ľudský kapitál v spojení s prestarnutým obyvateľstvom. Okrem frustrácie patria medzi bariéry rozvoja obcí v bezprostrednom prostredí známe problémy s infraštruktúrou, nezamestnanosťou, či nízkym alebo málo využitelným vzdelaním. Problémom je i fakt, že malé obce sa často bránia alebo im chýba príležitosť spájať sa do mikroregiónov.

Na území Slanského mikroregiónu pôsobí Združenie obcí Slanského mikroregiónu, ktoré súčasťou je aj obec Slanské Nové Mesto

Práve predkladaný dokument môže obci Slanské Nové Mesto pomôcť k zmene. Na obdobie 2023 – 2029 je vypracovaný detailný plán nástrojov (projektov) v súlade s cieľmi programovacích dokumentov pre najbližšie rozpočtové obdobie EÚ.

2.7. Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

Každá obec disponuje zdrojmi, ktoré je možné definovať ako faktory jej rozvoja (ekonomického a sociálneho). Zdroje a faktory, ktoré sa nachádzajú v rámci hraníc katastrálneho územia obce sa označujú ako vnútorné (endogénne) faktory rozvoja. Zdroje a faktory, ktoré vplývajú na rozvoj obce spoza hraníc obce tvoria vonkajšie (exogénne) faktory rozvoja. Súbor faktorov a zdrojov rozvoja obce tvorí rozvojový potenciál konkrétnej obce.

Prehľad faktorov rozvoja obce Slanské Nové Mesto

Rozvojové faktory je možné členiť do nasledovných skupín:

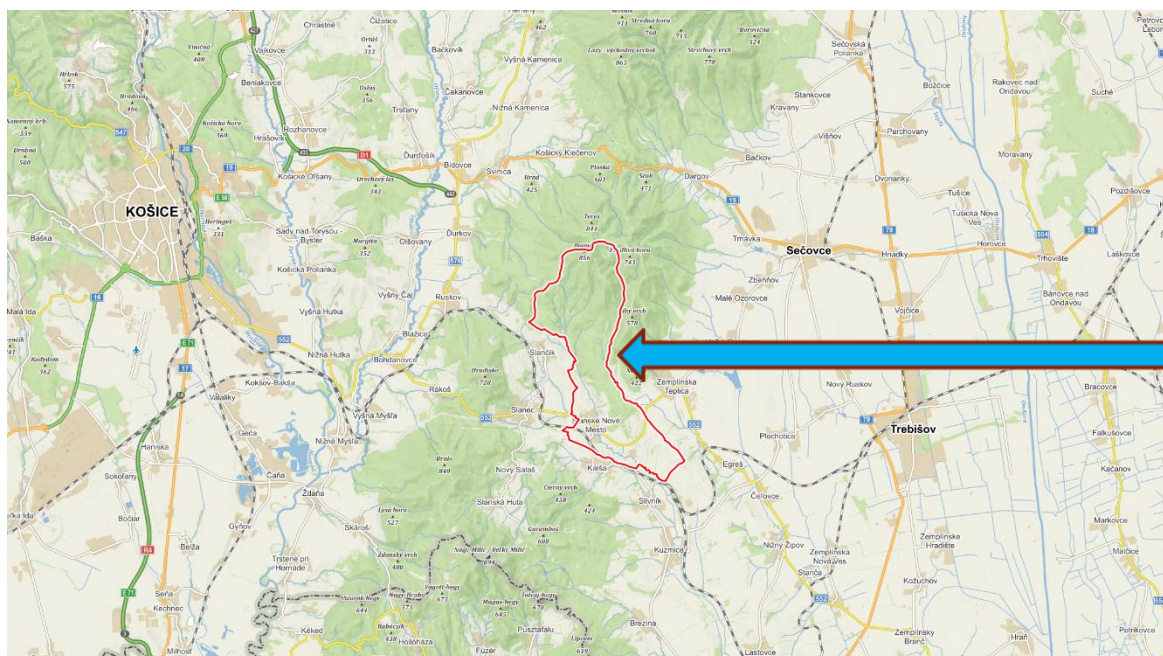
- prírodné zdroje,
- sociálna infraštruktúra obyvateľstva,
- technická infraštruktúra,
- ekonomické činnosti,
- rozpočet a majetok obce.

Prírodné zdroje

Obec Slanské Nové Mesto leží na rozhraní Abova a Zemplína v južnej časti Slanských vrchov. Obec leží v nadmorskej výške 160 - 855 m.n.m. v doline potoka Roňava. Súčasťou obce je odčlenená časť Jozefova pusta, kde sa nachádzajú lokality Nižný Majer a Vyšný Majer.

Juhovýchodná časť chotára na Podslanskej pahorkatine je odlesnená, v severozápadnej časti na juhovýchodných svahoch skupiny Bogota je listnatý les. Chotár s rozlohou 3012 ha asi z dvoch tretín tvoria lesy, ostatnú časť prevažne orná pôda. Sú tu minerálne pramene. V okolí obce prevládajú bukovo-dubové lesy a žije tu pestrá skladba flóry a fauny.

Grafické znázornenie polohy obce Slanské Nové Mesto

Obyvateľstvo

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje niekoľko ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených (pôrodnosť, úmrtnosť) alebo mechanických (sťahovanie) a sú statickými charakteristikami populácie. Predstavujú základné fakty na podporu rozhodovania v súvislosti s rozvojom ľudskej spoločnosti. Je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom. Celkový počet obyvateľov obci v roku 2022: 456. Počet obyvateľov vykazuje prevažne klesajúci trend vývoja.

Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15 - 65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v

produktívnom veku (15 - 65 rokov) konkrétne 312 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v predproduktívnom veku, a to 59 obyvateľov.

Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Podľa výsledkov sčítania môžeme obyvateľstvo hodnotiť aj z hľadiska národnostnej štruktúry. Z pohľadu národnostnej štruktúry sa takmer všetci obyvatelia hlásia k slovenskej národnosti (99,56%).

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženstva

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva rôznorodá. V obci má najväčšie zastúpenie rímskokatolícka cirkev 54,60%, gréckokatolícka cirkev je v obci druhou najpočetnejšou cirkvou (30,48%).

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie v obci má stredoškolské vzdelanie. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaradujeme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v obci je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v obci nezamestnaných a pod.. Nezamestnanosť v obci je na úrovni 2,63%. Ľudský potenciál obce pre ďalší rozvoj možno využiť v širšom rámci na úrovni rozvoja mikroregiónu.

Technická infraštruktúra

Nasledujúca tabuľka uvádza technickú infraštruktúru v obci.

Technická infraštruktúra, občianska a dopravná infraštruktúra	Stav
Miestne komunikácie	Stav miestnych komunikácií je nevyhovujúci, úseky si vyžadujú komplexnú rekonštrukciu a vybudovanie v nových lokalitách.
Chodníky	Stav existujúcich chodníkov je nevyhovujúci, vyžadujú si komplexnú rekonštrukciu a vybudovanie nových chodníkov smer Kalša a smer Slanec.
Železničná stanica	V obci sa nenachádza železničná stanica.
Autobusová zástavka	V obci sa nachádza 7 autobusových zastávok v nevyhovujúcom stave. Je potrebné vybudovať 4 nové prístrešky.
Vodovod	Obec má vybudovaný vodovod.
Kanalizácia	V obci nie je vybudovaná kanalizáciu.

Čistička odpadových vôd	V obci nie je ČOV.
Rozvod plynu	Obec je plynofikovaná. V časti Jozefova pustatina absentuje. Vyžaduje sa rozšírenie do nových lokalít podľa územného plánu.
Zásobovanie teplom	Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú. Zásobovanie teplom v obci je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.
Elektrické vedenie	Obec je zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc.
Verejné osvetlenie	Stav verejného osvetlenia je dobrý, obec využíva LED technológiu (60%). Prevádzku verejného osvetlenia spravuje externá spoločnosť.
Pokrytie mobilných operátorov	Obec je pokrytá signálmi 3 mobilných operátorov, kvalita signálov je prevažne dobrá.
Optická sieť na pripojenie internetu	Obec nedisponuje optickou sieťou.

Odpadové hospodárstvo

Na území obce vzniká hlavne komunálny odpad a biologický odpad z domácností, z verejných priestranstiev. Obec zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje dodávateľsky. V obci sa nenachádza zberný dvor ani kompostovisko. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na vznik nelegálnych skládok, nakoľko časti obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Obec neustále dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaž.

Sociálna infraštruktúra obce

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia z oblasti administratívy a kultúry, športové zariadenia, školské zariadenia. Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život obce. Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom obce, veľkosťou obce, počtom jej obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. Obec disponuje sociálnou infraštruktúrou: kultúrny dom, dom smútku, cintorín, kostol (2x), materská škola, multifunkčné ihrisko, obchod, hasičská zbrojnica, obecný rozhlas.

Štruktúra domového a bytového fondu

Väčšina obyvateľov v obci Slanské Nové Mesto býva v tradičných rodinných domoch. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 186. Rodinné domy sú v dobrom stave. V obci sa nachádzajú 2 bytové domy.

[Detailné spracovanie analýz obce tvorí prílohu č. 1 tohto dokumentu.](#)

Prehľad disparít obce Slanské Nové Mesto

Pri analýze problémov boli identifikované nasledovné disparity a limity rozvoja územia obce Slanské Nové Mesto:

Oblasť rozvoja	Popis disparity
<ul style="list-style-type: none">• Prírodné zdroje	<ul style="list-style-type: none">▪ nevyužitý prírodný a kultúrno-historický potenciál pre rozvoj cestovného ruchu
<ul style="list-style-type: none">• Obyvateľstvo	<ul style="list-style-type: none">▪ starnúca populácia a klesajúci počet produktívneho obyvateľstva▪ migrácia mladých obyvateľov
<ul style="list-style-type: none">• Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj	<ul style="list-style-type: none">▪ nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily▪ dlhodobá nezamestnanosť
<ul style="list-style-type: none">• Technická infraštruktúra	<ul style="list-style-type: none">▪ technický stav verejných budov vyžadujúcich si rekonštrukciu
<ul style="list-style-type: none">• Sociálna infraštruktúra obce	<ul style="list-style-type: none">▪ nedostatočná infraštruktúra zdravotnej starostlivosti▪ chýbajúce inštitúcie poskytujúce sociálne služby

Tabuľka - disparity a limity rozvoja územia

3. Rozvojová stratégia

3.1. Vízia rozvoja a hlavný cieľ

Vízia predstavuje očakávaný stav, ktorý má obec zo strednodobého hľadiska dosiahnuť. Definuje rámec pre vymedzenie strategických cieľov a priorít na obdobie budúcich 7 – 10 rokov pričom popisuje aj postupy na ich dosiahnutie.

Vízia obce Slanské Nové Mesto predstavuje opis ideálneho stavu, ktorý si obyvatelia obce prajú dosiahnuť a aktívnym systematickým prístupom sa chcú bližšie k jej naplneniu.

Na základe komplexnej analýzy východiskového stavu obce, súboru kvalitatívnych a kvantitatívnych dát, analýzy silných a slabých stránok územia, identifikácii hlavných faktorov smerujúcich k rozvoju územia, pochopením väzieb územia, zohľadnením faktorov podporujúcich rast, resp. rozvoj územia, ako aj na základe funkcií, ktoré obec v súčasnosti plní, strategická vízia obce Slanské Nové Mesto je formulovaná nasledovne:

Vízia rozvoja:

Obec Slanské Nové Mesto je modernou obcou, ktorá vytvára predpoklady pre systematické zlepšovanie životných podmienok a podporujúca zvýšenie životnej úrovne svojich obyvateľov všetkých vekových kategórií cez:

- podporu mobility a prepojitelnosti,
- podporu spravodlivých riešení v sociálnej oblasti tak, aby bola samospráva bližšie k občanom a viedla k skvalitneniu života v regióne,
- podporu inovatívnych a ekologických – dobu odrážajúcich – riešení pre všetkých svojich občanov.

Hlavný cieľ:

Vytvárať priestor a podmienky pre zlepšenie kvality života v obci, cez poznanie potrieb svojich obyvateľov a zabezpečiť predpoklady k trvalo udržateľnému rozvoju obce s dôrazom na inovatívne a ekologické riešenia, ktoré reflektujú nároky ale aj benefity dnešnej doby a ponúkať sociálne riešenia ako nástroj priblíženia sa k občanom.

3.2. Štruktúra priorít a ich väzby

Zámerom tejto časti programu je **zadefinovať priority** a poskytnúť prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov **vo väzbe na hlavný cieľ a priority**, ktoré s určitosťou povedú priamo k naplneniu stanovenej vízie, pričom tieto priority a z nich plynúce návrhy projektov nemusia spadať len do kompetencie obce.

V tejto časti je dôležité ich explicitne vymedziť a pomenovať tak, aby ich bolo možné zapracovať do plánu plnenia. Pri opatreniach, ktoré nie sú priamo v kompetencii obce, je dôležité aby boli presne sformulované do takej podoby, v akej ich obec bude môcť začleniť do vyšších strategických zámerov napr. samosprávneho kraja.

Naplnenie dlhodobej vízie a dosiahnutie hlavného cieľa obce Slanské Nové Mesto je rozložené **do troch prioritných oblastí**, ktorých naplnenie je podmienené splnením špecifických cieľov, ktoré môžu byť v rámci dekompozície tvorené ďalšími špecifickými subcieľmi a spolu s vyššími cieľmi sa stávajú základnými piliermi pri realizácii hlavného cieľa.

Základné prioritné oblasti sú vymedzené nasledovne:

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Predstavenie obsahu jednotlivých priorít je možné najlepšie demonštrovať cez uvedenie špecifických cieľov, ktoré pod danú prioritu spadajú a práve ich jednotlivé splnenie zabezpečí aj naplnenie priority.

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Strategický cieľ: 1.1 Rozširovať a naplňovať vnútorný potenciál územia obce, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Strategický cieľ: 2.1 Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce

Strategický cieľ: 2.2 Zvýšiť atraktivnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Strategický cieľ: 3.1 Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov obce a návštevníkov

Strategický cieľ: 3.2 Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia

Obrázok nižšie ilustruje prepojenie a väzby medzi definovaním Vízie rozvoja, Hlavného cieľa a priorít obce, ktorých naplnenie je možné dosiahnuť prostredníctvom naplnenia cieľov jednotlivých nástrojov (projektov), ktoré povedú k naplneniu jednotlivých špecifických cieľov, prostredníctvom ktorých je možné naplniť strategické ciele určené pre každú prioritnú oblasť obce.

Obr. Prepojenie a väzby medzi definovaním Vízie rozvoja, Hlavného cieľa a priorít

3.3. Systém cieľov, ich súvislostí, indikátorov a strom cieľov

3.3.1. Prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov vo väzbe na hlavný cieľ a priority

Vízia: Obec Slanské Nové Mesto je modernou obcou, ktorá vytvára predpoklady pre systematické zlepšovanie životných podmienok a podporujúca zvýšenie životnej úrovne svojich obyvateľov všetkých vekových kategórií cez:

- podporu mobility a prepojitelnosti,
- podporu spravodlivých riešení v sociálnej oblasti tak, aby bola samospráva bližšie k občanom a viedla k skvalitneniu života v regióne,
- podporu inovatívnych a ekologických – dobu odrážajúcich – riešení pre všetkých svojich občanov.

Hlavný cieľ: Vytvárať priestor a podmienky pre zlepšenie kvality života v obci, cez poznanie potrieb svojich obyvateľov a zabezpečiť predpoklady k trvalo udržateľnému rozvoju obce s dôrazom na inovatívne a ekologické riešenia, ktoré reflektujú nároky ale aj benefity dnešnej doby a ponúkať sociálne riešenia ako nástroj priblíženia sa k občanom.

Priorita 1.

Moderná a inovatívna obec

Priorita 2

Obec atraktívna pre všetkých

Priorita 3

Eko obec

3.4. Strategický prístup pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priorít a systému cieľov PHRSR

Stratégia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slanské Nové Mesto na roky 2023 – 2029 priamo nadväzuje na analytickú časť, ktorá cez popísané oblasti predstavuje komplexnú analýzu obce.

Predkladaná časť PHRSR sa zameriava na stratégiu rozvoja obce Slanské Nové Mesto, so zohľadnením tvrdých dát (štatistický úrad, výstupy z dotazníkov), ale aj relevantných informácií získaných od miestnych aktérov,

cez tzv. mäkké dáta (očakávania obyvateľov samosprávy), **ale hlavne výstupov a záverov PHRSR 2015 - 2022, na ktorý priamo nadväzuje a bol podkladom pre vytvorenie nového predkladaného PHRSR na roky 2023 - 2029.**

Vychádzajúc zo skúseností a relevantnej dokumentácie, ktorá stojí za vytvorením PHRSR každej obce, je pre definovanie obecnej rozvojovej stratégie nevyhnutné pochopiť aj prognostické varianty rozvoja územných celkov vyššej úrovne. Tie je potrebné zapracovať nielen z hľadiska strednodobého, ale aj dlhodobého horizontu. Tieto východiská prognózy budúceho vývoja sú prezentované v strategických dokumentoch národnej a nadnárodnej úrovne.

Tu je nutné rešpektovať nielen súlad medzi Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, ale aj PHRSR príslušného samosprávneho kraja v prípade PHRSR obce, aby sa zabezpečila vzájomná synergia pri plnení stanovených cieľov.

K týmto dôležitým strategickým dokumentom, ktoré prispievajú k plneniu cieľov PHRSR priradíme aj medzinárodné dohody, ako je:

- Agenda 2030,
- Urbact III,
- Akčné plány iniciované zo strany subjektov územnej spolupráce v špecifických prípadoch schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv, najmä v podobe akčných plánov najmenej rozvinutých okresov,
- Integrovaná stratégia územného a miestneho rozvoja na roky 2021 - 2027,
- Program Slovensko 2021 – 2027 schválený Európskou komisiou dňa 23.11.2022.

Viacere dokumenty Európskej komisie a OECD odporúčajú spracovanie rozvojových stratégií na úrovni tzv. strategicko-plánovacích regiónov (ako čiastkových územných jednotiek pre plánovanie na subregionálnej úrovni), ktoré môžu byť chápané ako skupiny obcí pre potreby podpory regionálneho rozvoja. Predkladaná stratégia obce Slanské Nové Mesto je vypracovaná za samostatnú územnú jednotku.

Základom tejto stratégie sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority, ktoré je možné preniesť aj na lokálnu úroveň – úroveň obce:

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Prioritná oblasť 3: Eko obec

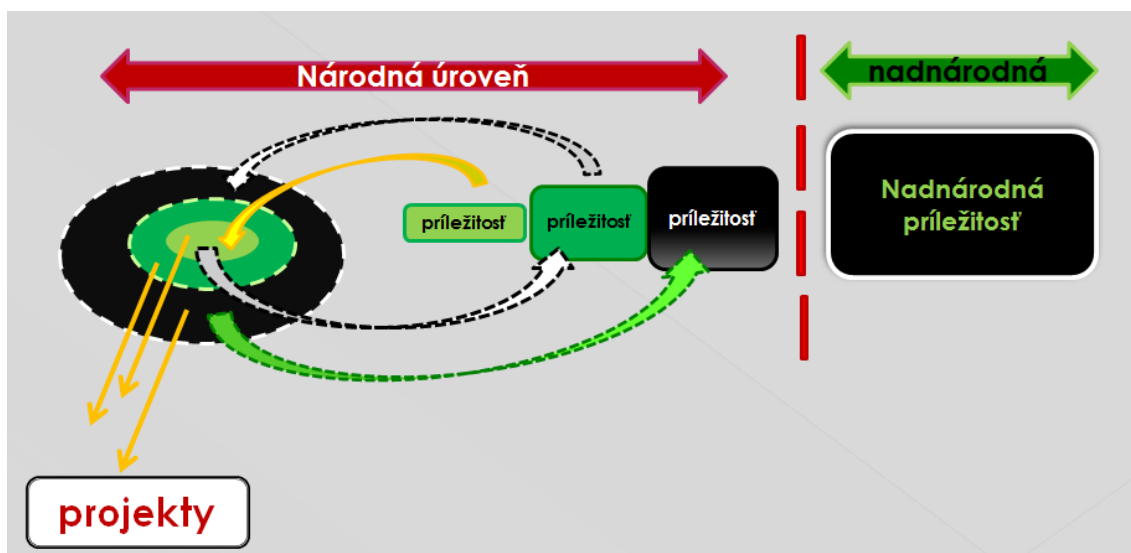
Súčasťou predloženej strategicko-časti dokumentu je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, a formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

TVORBA STRATÉGIE NA ZÁKLADE PRÍSTUPU K VYUŽITIU HODNÔT, KTORÉ PRE OBEC PONÚKA INOVAČNÝ PROJEKT (NÁSTROJ)

V súvislosti s inovačným procesom a pochopením významu **nástroja - inovačného projektu** je dôležité spomenúť možnosti ako využiť hodnotu, ktorú so sebou prináša realizácia inovačného projektu obce Slanské Nové Mesto nielen z pohľadu realizátora inovácie, ale aj z pohľadu rozvoja obce:

- krátkodobé využite príležitosti – nepochopenie hodnoty inovačného nástroja: Pri tomto pohľade býva realizácia projektu vnímaná ako konečný cieľ, ktorým sa dosiahne projektový zámer a tým jeho význam končí. Cieľ projektu je naplnený, ale nebol koncipovaný a riadený, tak výstupy získané z projektu generovali ďalšie inovačné príležitosti, ďalšie možnosti pre rozvoj obce, napríklad získanie nových partnerstiev obce, vytvorenie nových inovačných príležitostí v obci, atď. Potenciál inovačného projektu ostáva takto nevyužitý;
- dlhodobé využite príležitosti – pochopenie hodnoty inovačného projektu: Druhý pohľad je vnímanie inovačného projektu len ako prostriedku, doslova nástroja, ktorý napomáha dosiahnuť vyšší - strategický cieľ obce. Tento prístup umožňuje maximálne využiť potenciál projektu, pretože využitá príležitosť generuje ďalšie príležitosti pre obec (implementácia jedného projektu vytvára podmienky pre vytvorenie ďalšieho projektu).

Obr. Špirála rozvoja obce pri implementácii projektov v PHRSR 2023 – 2029, jedna využitá príležitosť (projekt) generuje ďalšiu príležitosť

Využiť všetky ponúkané príležitosti a vyčerpať ich potenciál je jediná cesta k trvalo udržateľnému rozvoju obce.

Odpoveďou pre obec je tak potreba využiť príležitosti na svoj rozvoj prostredníctvom budovania stratégie postavenej na silných stránkach obce.

3.5. Partneri pre implementáciu PHRSR a stratégia ich zapojenia

Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR 2023 – 2029 a administratívna podpora

Hlavnými spoluriešiteľmi (z pohľadu PHRSR - partnermi) sú najmä miestni aktéri – obyvatelia obce Slanské Nové Mesto.

V procese prípravy PHRSR 2023 - 2029 boli prizvaní obyvatelia obce Slanské Nové Mesto s cieľom zapracovania ich požiadaviek a potrieb. V procese záverečného spracovania PHRSR spolu s poslancami a zamestnancami obecného úradu obyvatelia aktívne pristupovali k prerokovaniu finálneho návrhu PHRSR obce, s dôrazom na definovanie strategickej časti dokumentu.

Inštitucionálne zabezpečenie

Strategická časť dokumentu ponúka prierezový prehľad o pripravovaných projektoch napĺňajúce špecifické (sub)ciele definovaných priorít obce v období 2023-2029. Široký rámec navrhovaných projektov si bude vyžadovať zodpovednú prípravu obce, nielen čo sa týka zostavenia odborných tímov, ktoré budú zabezpečovať vecnú náplň projektov, ale aj silnú administratívnu podporu tzv. realizačný tím, ktorý bude zložený zo zamestnancov obecného úradu prípadne administratívnej podpory z externého prostredia.

Jedným z dôvodov, prečo sa bude organizačnej podpore projektov na začiatku implementačného obdobia 2023-2029 venovať zvýšená pozornosť je náročnosť týchto projektov.

Administratívne zaťaženie spojené s projektovou dokumentáciou, verejným obstarávaním a následným nákupom, počet riešiteľov, ktorí dosiahnuté výsledky v rámci svojich aktivít podávajú ďalej, rešpektujúc prepojenie na výsledky iných aktivít v projekte či ďalších riešiteľov, kladie enormné nároky na koordináciu, ktorá v istých momentoch môže zlyhávať a veľaokrát vyúsťuje do nemalých problémov a tie potom majú vplyv na celkový harmonogram realizácie projektu. S ohľadom na predchádzajúce skúsenosti obce a poddimenzovanie ľudských kapacít na obecnom úrade bude potrebné spolupracovať s externými poradcami, odborníkmi, pričom realizácia projektov bude vždy rozdelená do parciálnych cieľov, ktoré budú reprezentované mini projektmi s vlastnými postupmi a cieľmi tak, aby táto vhodne zvolená organizačná podpora dokázala sprehľadniť celý proces projektového riadenia a viesť realizačný a odborný tím efektívnou cestou bez plytvania času, financiami a ďalšími zdrojmi.

Riadiacim orgánom PHRSR na úrovni obce bude obecné zastupiteľstvo. Výkonným orgánom PHRSR na úrovni obce bude starosta obce, ktorého kompetencie a zodpovednosti z pohľadu projektového riadenia budú obsahovať hlavne zodpovednosť za systém riadenia PHRSR - systém čerpania dotácií, využívania úverových zdrojov a účinné, efektívne a hospodárne čerpanie štrukturálnych fondov. Výkonnou zložkou sú aj pracovníci obecného úradu či tzv. projektoví zamestnanci na dobu určitú – zamestnaní podľa potrieb konkrétneho projektu na obdobie trvania projektu.

Funkciu kontrolného orgánu obce zabezpečí hlavný kontrolór obce, prípadne príslušné komisie vytvorené podľa potreby jednotlivých rozvojových zámerov.

Do realizácie jednotlivých opatrení a aktivít budú podľa potreby a relevantnosti zapájané aj ďalšie subjekty – obyvatelia obce, podnikatelia, mimovládne organizácie či partneri na úrovni mikroregiónu, regiónu, či VÚC.

Realizácia naplánovaných projektov obce v období 2023 – 2029 si bude vyžadovať systematickosť na všetkých úrovniach a zložkách projektového riadenia.

Úlohou inštitucionálneho zabezpečenia PHRSR bude zaistiť koordinovaný postup pri efektívnom, hospodárnom a účinnom spôsobe riadenia projektových zámerov:

- optimálne rozloženie zdrojov
- efektívne a oprávnené čerpanie finančných prostriedkov
- zabránenie duplicity vykonávaných činností, odstránenie nepokrytých činností a zabránenie prelínaniu zdrojov
- koordinovaný prístup v rozdelení úloh v území
- zabezpečenie priamych informačných tokov
- prijímanie okamžitých nápravných opatrení

Zároveň, obec si kladie za cieľ, zohľadňovať pripomienky a názory poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti, preto je dokument PHRSR obce živým dokumentom, ktorý do budúcnosti ráta s možnými aktualizáciami.

Obecné zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje celý dokument PHRSR a raz ročne vyhodnocuje jeho plnenie, bude zároveň zodpovedné za schválenie nutného spolufinancovania projektov v procese ich prípravy.

Rovnako bude obecné zastupiteľstvo schvaľovacím orgánom pre vypracované hodnotiace a monitorovacie správy, ktoré bude obec ako prijímateľ dotácie v stanovených termínoch predkladať poskytovateľovi dotácie.

č.	Názov partnera	Úloha partnera pri implementácii stratégie
1	Obecný úrad Slanské Nové Mesto	<ul style="list-style-type: none">• výkonný orgán, administratívny orgán
2	Aktívni občania – obyvatelia obce	<ul style="list-style-type: none">• konzultačný a poradný orgán pri implementácii špecifických nástrojov PHRSR
3	Subjekty z cestovného ruchu v okrese/regióne	<ul style="list-style-type: none">• zapojené pri príprave a realizácii nástrojov v oblasti cestovného ruchu
4	Externí poradcovia – poradensko - konzultačné agentúry	<ul style="list-style-type: none">• zabezpečenie možností získať NFP k implementácii projektov
5	Susediace obce v rámci okresu/regiónu	<ul style="list-style-type: none">• spolupráca pri projektoch presahujúcich územie obce
6	Orgány regionálnej samosprávy	<ul style="list-style-type: none">• spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slanské Nové Mesto
na roky 2023 – 2029**

7	Orgány štátnej správy	<ul style="list-style-type: none">• spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov
8	Subjekty tretieho sektora – mimovládne organizácie	<ul style="list-style-type: none">• spolupráca, podľa potrieb konkrétneho projektu

Tabuľka: Prehľad partnerov pre implementáciu PHRSR

4. Implementačný plán

4.1. Nástroje na implementáciu stratégie

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Strategický cieľ 1.1: Rozširovať a naplňovať vnútorný potenciál územia obce, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce

1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce

- **Projekt: Vybudovanie kanalizácie**

Nástroje:

Vybudovanie kanalizácie

- **Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia obecného vodovodu**

Nástroje:

Dobudovanie a rekonštrukcia obecného vodovodu

- **Projekt: Rekonštrukcia verejného osvetlenia**

Nástroje:

Modernizácia verejného osvetlenia

- **Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia kamerového systému**

Nástroje:

Zakúpenie a inštalácia kamerového systému

Rekonštrukcia kamerového systému

- **Projekt: Modernizácia obecného rozhlasu**

Nástroje:

Modernizácia obecného rozhlasu

- **Projekt: Vybudovanie optickej siete**

Nástroje:

Vybudovanie optickej siete

1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry

- **Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií**

Nástroje:

Rekonštrukcia miestnych cestných komunikácií

Dobudovanie nových, miestnych cestných komunikácií

- **Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov**

Nástroje:

Rekonštrukcia chodníkov

Vybudovanie chodníkov

- **Projekt: Modernizácia autobusových zastávok**

Nástroje:

Modernizácia autobusových zastávok

Vybudovanie prístreškov

- **Projekt: Vybudovanie parkovacích miest**

Nástroje:

Vybudovanie parkovacích miest

- **Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia**

Nástroje:

Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia

1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR

- **Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci**

Nástroje:

Príprava priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj podnikateľských aktivít

Podpora miestnych podnikateľských subjektov

1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce

- **Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce**

Nástroje:

Rozvoj spolupráce s inými subjektmi: obce, mestá, podnikatelia, investori

Zbieranie pozitívnych, inšpiratívnych skúseností a príkladov dobrej praxe z okolitých obcí (ako aj zo zahraničia) a ich následná aplikácia do života obce

Vypracovanie spoločných rozvojových dokumentov s okolitými obcami

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Strategický cieľ 2.1: Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce

Strategický cieľ 2.2: Zvýšiť atraktivnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov

2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci

- **Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby**

Nástroje:

Zabezpečenie základnej infraštruktúry (cesty, chodníky, kanalizácia, vodovod, elektrické pripojenie, osvetlenie, plynofikácia, internet)

2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v obci

- **Projekt: Rekonštrukcia interiéru obecného úradu**

Nástroje:

Rekonštrukcia interiéru obecného úradu

- **Projekt: Rekonštrukcia interiéru kultúrneho domu**

Nástroje:

Rekonštrukcia interiéru kultúrneho domu

- **Projekt: Rekonštrukcia objektu MŠ a rozšírenie kapacít MŠ**

Nástroje:

Rozšírenie kapacít materskej školy

Komplexná rekonštrukcia MŠ

Zabezpečenie oplotená areálu MŠ

- **Projekt: Rekonštrukcia Domu smútku**

Nástroje:

Rekonštrukcia Domu smútku

Zabezpečenie oplotená cintorína

- **Projekt: Úprava okolia Hasičskej zbrojnice**

Nástroje:

Úprava okolia Hasičskej zbrojnice

2.3 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci

- **Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí**

Nástroje:

Podpora kultúrnych podujatí

Podpora športových podujatí

- **Projekt: Výstavba a rekonštrukcia detského ihriska**

Nástroje:

Výstavba a rekonštrukcia detského ihriska

- **Projekt: Výstavba nového multifunkčného ihriska**

Nástroje:

Výstavba multifunkčného ihriska

- **Projekt: Rekonštrukcia multifunkčného ihriska**

Nástroje:

Rekonštrukcia multifunkčného ihriska

- **Projekt: Výstavba amfiteátra**

Nástroje:

Výstavba amfiteátra

- **Projekt: Revitalizácia zelených plôch**

Nástroje:

Revitalizácia a tvorba zelených verejných priestranstiev a oddychových zón v zastavanej časti obce

Osadenie prvkov drobnej architektúry

2.4 Podpora rozvoja cestovného ruchu

- **Projekt: Výstavba cyklochodníkov a náučných chodníkov**

Nástroje:

Vybudovanie cyklochodníkov a náučných chodníkov

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Strategický cieľ 3.1.: Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov a návštevníkov obce

Strategický cieľ 3.2: Podporiť aktivity smerujúce k ochrane životného prostredia

3.1 Prevencia pred povodňami

- **Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie rigolov**

Nástroje:

Rekonštrukcia jestvujúcich rigolov

Dobudovanie rigolov

- **Projekt: Protipovodňové opatrenia**

Nástroje:

Riešenie odvodňovacích kanálov

Revitalizácia a ochrana tokov a mokradí

Regulácia, úprava a spevnenie brehov vodného toku

- **Projekt: Vodozádržné opatrenia**

Nástroje:

Výstavba dažďových záhrad

Vybudovanie vsakovacích plôch

Zabezpečenie retenčných nádob

Sadenie prvkov zelenej infraštruktúry

- **Projekt: Opatrenia proti zosuvom pôdy**

Nástroje:

Stabilizácia svahov proti zosuvom

Kotvenie objektov pilotnými stenami

Odvodnenie a vegetačné spevnenie plôch

- **Projekt: Pozemkové úpravy**

Nástroje:

Sceľovanie pozemkov, úprava cestných komunikácií a poľných ciest

3.2 Podpora zhodnocovania odpadov

- **Projekt: Výstavba zberného dvora**

Nástroje:

Vybudovanie zberného dvora

Zabezpečenie potrebnej techniky a vozidiel na zber a separáciu odpadov

- **Projekt: Výstavba kompostoviska**

Nástroje:

Zriadenie lokálneho kompostoviska v obci

Zabezpečenie potrebnej techniky a vozidiel na zber a zhodnocovanie BRKO

3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavania čistoty v obci

- **Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri obce zakúpením fotopascí**

Nástroje:

Zakúpenie a inštalovanie fotopascí

Monitorovanie oblasti

Kontrola dodržiavania čistoty a poriadku na verejných priestranstvách
3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov
<ul style="list-style-type: none">Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce
Nástroje:
Zníženie energetickej náročnosti verejných budov
Zavedenie obnoviteľných zdrojov energie (slnečná)
<ul style="list-style-type: none">Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie
Nástroje:
Prevádzkovanie zariadení na využitie slnečnej energie
3.5 Znižovanie produkcie skleníkových plynov
<ul style="list-style-type: none">Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy
Nástroje:
Vybudovanie nabíjacej stanice pre elektromobily
Vybudovanie nabíjacej stanice pre elektrobicykle

5. Merateľné ukazovatele nástrojov, harmonogram a finančný plán

Súčasťou programovej časti je definovanie hodnôt ukazovateľov projektu, ktoré boli samosprávou vytýčené pre každý pripravovaný projekt. Základné členenie merateľných ukazovateľov je nasledovné:

- **Ukazovatele výstupu** označujú hmatateľné produkty, bezprostredne dosiahnuté realizáciou jednej alebo viacerých aktivít, často vyjadrené v merateľných fyzických alebo peňažných jednotkách. Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, vyprodukované, zriadené, zrealizované.
- **Ukazovatele výsledku** sú hmatateľnými produktmi projektu a bývajú objektívne overiteľnými ukazovateľmi cieľa projektu. Východiskovou hodnotou je absolútna hodnota výsledku ku dňu začiatku realizácie aktivít projektu stanovená ako 0 a plánovanou hodnotou bude absolútna hodnota dosiahnutá realizáciou projektu ku dňu ukončenia realizácie aktivít projektu. Medzi výstupom a výsledkom je logická väzba.
- **Ukazovatele dopadu** vyjadrujú dlhodobý efekt projektu a budú merané v horizonte niekoľkých rokov po ukončení realizácie aktivít projektu. Východiskovou hodnotou je tak, ako aj pri ukazovateľoch výsledku, absolútna hodnota dopadu v roku ukončenia realizácie aktivít projektu a plánovanou hodnotou bude absolútna hodnota, dosiahnutá za obdobie 5 bežných rokov po ukončení realizácie aktivít projektu. Ukazovatele dopadu predstavujú dôsledok zrealizovaných aktivít projektu.

Pre projekty uvádzané v rámci predkladaného PHRSR obce Slanské Nové Mesto budú sledované ukazovatele:
- ukazovatele výsledku, ukazovatele dopadu, ukazovatele výstupu (uvádzané pre činnosti charakterizované iba ako „Nástroje“ – tie, ktoré nespádajú pod projektový zámer).

5.1. MERATEĽNÉ UKAZOVATELE NÁSTROJOV

Typ ukazovateľa	Názov ukazovateľa	Zodpovedná inštitúcia	MJ	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
				2023	2029
Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec					
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce					
Výsledok	Vybudovaná kanalizácia	Obec	súbor	0	1
Výsledok	Dobudovaný a zrekonštruovaný obecný vodovod	Obec	súbor	1	1
Výsledok	Zrekonštruované verejné osvetlenie	Obec	súbor	1	1
Výsledok	Dobudovaný a rekonštruovaný kamerový systém	Obec	súbor	1	1

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slanské Nové Mesto
na roky 2023 – 2029**

Výsledok	Zmodernizovaný obecný rozhlas	Obec	počet	1	1
Výsledok	Optická sieť	Obec	súbor	0	1
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry					
Výsledok	Zrekonštruované miestne cestné komunikácie	Obec	m	0	3 000
Výsledok	Nové miestne cestné komunikácie	Obec	m	0	2 000
Výsledok	Zrekonštruované chodníky	Obec	m	0	3 000
	Nové chodníky	Obec	m	0	2 000
Výsledok	Zmodernizované autobusové zastávky	Obec	počet	7	7
Výsledok	Nové prístrešky	Obec	počet	3	4
Výsledok	Zmodernizované prvky bezpečnostného dopravného značenia	Obec	súbor	0	5
1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR					
Dopad	Podpora podnikateľa (SHR, SZČO, MSP)	Obec	počet	0	2
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce					
Výsledok	Schválené projekty cezhraničnej spolupráce	Obec	počet	0	2
Dopad	Nová partnerská spolupráca s obcami	Obec	počet	0	2
Dopad	Spolupráca obce s podnikateľskými subjektami	Obec	počet	0	3
Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých					
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci					
Výsledok	Základná infraštruktúra pre výstavbu nových rodinných domov	Obec	počet	0	15
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v obci					
Výsledok	Zrekonštruovaný interiér obecného úradu	Obec	počet	1	1
Výsledok	Zrekonštruovaný interiér kultúrneho domu	Obec	počet	1	1

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slanské Nové Mesto
na roky 2023 – 2029**

Výsledok	Zrekonštruovaný objekt MŠ	Obec	počet	1	1
	Rozšírené kapacity MŠ	Obec	počet		
Výsledok	Zrekonštruovaný Dom smútku	Obec	počet	1	1
Výsledok	Oplotený cintorín	Obec	počet	1	1
Výsledok	Upravené okolie Hasičskej zbrojnice	Obec	počet	0	1

2.3 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci

Výsledok	Počet podporených/zrealizovaných kultúrnych podujatí	Obec	počet	0	10
Výsledok	Počet podporených/zrealizovaných športových podujatí	Obec	počet	0	10
Výsledok	Nové detské ihrisko	Obec	počet	1	1
Výsledok	Zrekonštruované jestvujúce detské ihrisko	Obec	počet	0	1
Výsledok	Nové multifunkčné ihrisko	Obec	počet	1	2
Výsledok	Zrekonštruované jestvujúce multifunkčné ihrisko	Obec	počet	1	1
Výsledok	Amfiteáter	Obec	počet	0	1
Výsledok	Zrevitalizované verejné priestranstvá	Obec	počet	0	3
Výsledok	Osadené prvky drobnej architektúry	Obec	počet	0	10

2.4 Podpora rozvoja cestovného ruchu

Výsledok	Cyklochodník a náučný chodník	Obec	m	0	2 000
----------	-------------------------------	------	---	---	-------

Prioritná oblasť 3: Eko obec

3.1 Prevencia pred povodňami

Výsledok	Vybudované rigoly	Obec	m	0	2 000
Výsledok	Zrekonštruované rigoly	Obec	m	0	3 000
Výsledok	Zavedené protipovodňové opatrenia v obci	Obec	počet	0	3
Výsledok	Zavedené vodozádržné opatrenia v obci	Obec	počet	0	3
Výsledok	Zavedené opatrenia proti zosuvom pôdy	Obec	počet	0	3
Výsledok	Pozemkové úpravy	Obec	súbor	0	1

3.2 Podpora zhodnocovania odpadov

Výsledok	Zberný dvor	Obec	počet	0	1
Výsledok	Technika a vozidlá na zber a separáciu odpadov	Obec	počet	0	
Výsledok	Kompostovisko	Obec	počet	0	1
Výsledok	Technika a zariadenia na zber a spracovanie BRKO	Obec	počet	0	

3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam

Výsledok	Zakúpené fotopasce	Obec	počet	0	2
----------	--------------------	------	-------	---	---

3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce a jej obyvateľov

Výsledok	Zrekonštruované objekty s cieľom zníženia energetickej náročnosti	Obec	počet	0	3
Výsledok	Zavedené obnoviteľné zdroje energie	Obec	počet	0	1

3.5 Znižovanie produkcie skleníkových plynov

Výsledok	Nabíjacia stanica pre elektromobily	Obec	počet	0	2
Výsledok	Nabíjacia stanica pre elektrobicykle	Obec	počet	0	2

5.2. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť sa venuje postupom inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia programu rozvoja obce, systému monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov, ako aj vecnému a časovému harmonogramu realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Osnova realizačnej časti PHRSR obce Slanské Nové Mesto je nasledovná:

- Akčný plán obce
- Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR a administratívna podpora
- Komunikačná stratégia obce
- Návrh systému monitorovania a hodnotenia

5.2.1 Akčný plán obce

Akčný plán vyplýva zo stratégie, tvorí jej kľúčovú časť a bude realizovaný prostredníctvom konkrétnych, vopred zadefinovaných projektov a aktivít. Jeho náplňou sú predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, pričom je v ňom uvádzaná konkrétna inštitúcia zodpovedná za ich naplnenie. Nevyhnutnou súčasťou akčného plánu sú vždy aj predpokladané zdroje financovania.

Akčný plán 2023 - 2029			
Opatrenie, aktivita	Termín	Zodpovedná inštitúcia	Financovanie (EUR)
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce			
Projekt: Vybudovanie kanalizácie	2023-2029	obec	3 000 000,00
Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia obecného vodovodu	2023-2029	obec	2 250 000,00
Projekt: Rekonštrukcia verejného osvetlenia	2023-2029	obec	30 000,00
Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia kamerového systému	2023-2029	obec	20 000,00
Projekt: Modernizácia obecného rozhlasu	2023-2029	obec	5 000,00
Projekt: Vybudovanie optickej siete	2023-2029	obec	10 000
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií	2023-2029	obec	2 500 000,00
Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov	2023-2029	obec	1 600 000,00
Projekt: Modernizácia autobusových zastávok	2023-2029	obec	50 000,00
Projekt: Vybudovanie parkovacích miest	2023-2029	obec	30 000,00
Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia	2023-2029	obec	5 000,00
1.3 Podpora podnikateľov - SZČO, MSP, SHR			
Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci	2023-2029	obec	40 000,00
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce			
Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce	2023-2029	obec	20 000,00
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci			
Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby	2023-2029	obec	500 000,00
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v obci			
Projekt: Rekonštrukcia interiéru obecného úradu	2023-2029	obec	300 000,00

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slanské Nové Mesto
na roky 2023 – 2029**

Projekt: Rekonštrukcia interiéru kultúrneho domu	2023-2029	obec	200 000,00
Projekt: Rekonštrukcia objektu MŠ a rozšírenie kapacít MŠ	2023-2029	obec	900 000,00
Projekt: Rekonštrukcia Domu smútku	2023-2029	obec	100 000,00
Projekt: Úprava okolia Hasičskej zbrojnice	2023-2029	obec	20 000,00
2.3 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci			
Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí	2023-2029	obec	20 000,00
Projekt: Výstavba a rekonštrukcia detského ihriska	2023-2029	obec	150 000,00
Projekt: Výstavba nového multifunkčného ihriska	2023-2029	obec	250 000,00
Projekt: Rekonštrukcia multifunkčného ihriska	2023-2029	obec	150 000,00
Projekt: Výstavba amfiteátra	2023-2029	obec	70 000,00
Projekt: Revitalizácia zelených plôch	2023-2029	obec	20 000,00
2.4 Podpora rozvoja cestovného ruchu			
Projekt: Výstavba cyklochodníkov a náučných chodníkov	2023-2029	obec	800 000,00
3.1 Prevencia pred povodňami			
Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie rigolov	2023-2029	obec	200 000,00
Projekt: Protipovodňové opatrenia	2023-2029	obec	400 000,00
Projekt: Vodozádržné opatrenia	2023-2029	obec	200 000,00
Projekt: Opatrenia proti zosuvom pôdy	2023-2029	obec	50 000,00
Projekt: Pozemkové úpravy	2023-2029	obec	50 000,00
3.2 Podpora zhodnocovania odpadov			
Projekt: Výstavba zberného dvora	2023-2029	obec	500 000,00
Projekt: Výstavba kompostoviska	2023-2029	obec	300 000,00
3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavanie čistoty v obci			
Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri obce zakúpením fotopascí	2023-2029	obec	5 000,00
3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov energie			
Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce a jej obyvateľov	2023-2029	obec	300 000,00

Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie	2023-2029	obec	300 000,00
3.5 Znižovanie produkcie skleníkových plynov			
Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy	2023-2029	obec	60 000,00

5.2.2 Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR a administratívna podpora

Hlavnými spoluriešiteľmi (z pohľadu PHRSR - partnermi) sú najmä miestni aktéri – obyvatelia obce Slanské Nové Mesto. V procese prípravy PHRSR bol navrhnutý dotazník, cieľom ktorého bolo získanie názorov občanov obce na rôzne témy týkajúce sa života v obci. Takto sa obyvatelia obce mohli stať priamymi spolutvorcami PHRSR a tým aj budúceho rozvoja obce Slanské Nové Mesto. V procese záverečného spracovania PHRSR miestni obyvatelia spolu s poslancami a zamestnancami obecného úradu aktívne pristupovali k prerokovaniu finálneho návrhu PHRSR obce, s dôrazom na definovanie strategickej časti dokumentu.

Inštitucionálne zabezpečenie

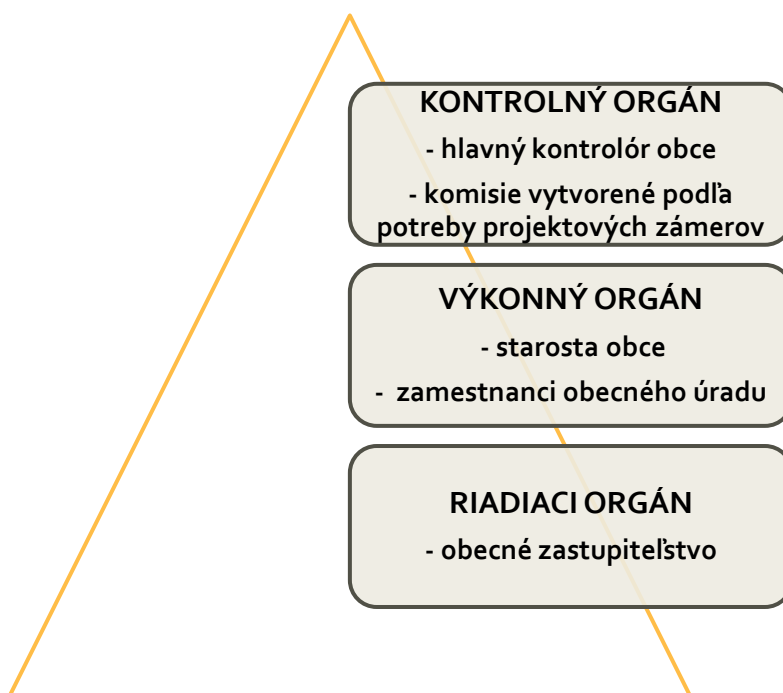
Strategická časť dokumentu ponúka prierezový prehľad o pripravovaných projektoch a aktivitách obce v období 2023 - 2029. Široký rámec navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať zodpovednú prípravu zo strany obce, nielen čo sa týka zostavenia odborných tímov, ktoré budú zabezpečovať vecnú náplň projektov, ale aj silnú administratívnu podporu tzv. realizačný tím, ktorý bude zložený zo zamestnancov obecného úradu a podpory z externého odborného prostredia.

Jedným z dôvodov, prečo sa bude organizačnej podpore projektov na začiatku implementačného obdobia 2023 - 2029 venovať zvýšená pozornosť, je náročnosť týchto projektov. Administratívne zaťaženie spojené s projektovou dokumentáciou, verejným obstarávaním a následným nákupom kladie enormné nároky na koordináciu, ktorá v istých momentoch môže zlyhávať a veľakrát vyúsťuje do nemalých problémov, ktoré následne majú vplyv na celkový harmonogram realizácie projektu. S týmto problémom súvisí aj počet riešiteľov, ktorí dosiahnuté výsledky v rámci svojich aktivít podávajú ďalej, rešpektujúc prepojenie na výsledky iných aktivít v projekte či ďalších riešiteľov. S ohľadom na predchádzajúce skúsenosti obce a poddimenzovanie ľudských kapacít na obecnom úrade bude potrebné spolupracovať s odbornými externými poradcami, pričom realizácia projektov bude vždy rozdelená do parciálnych cieľov. Parciálne ciele budú reprezentované mini projektmi s vlastnými postupmi a cieľmi. Touto vhodne zvolenou organizačnou podporou dokážeme sprehľadniť celý proces projektového riadenia a viesť realizačný a odborný tím efektívnou cestou bez plytvania času, financiami a ďalšími zdrojmi.

Riadiacim orgánom PHRSR na úrovni obce bude obecné zastupiteľstvo. Výkonným orgánom PHRSR na úrovni obce bude starosta obce, ktorého kompetencie a zodpovednosti z pohľadu projektového riadenia budú obsahovať hlavne zodpovednosť za systém riadenia PHRSR - systém čerpania dotácií, využívania úverových

zdrojov a účinné, efektívne a hospodárne čerpanie štrukturálnych fondov. Výkonnou zložkou sú aj pracovníci obecného úradu.

Funkciu kontrolného orgánu obce zabezpečí hlavný kontrolór obce prípadne príslušné komisie vytvorené podľa potreby jednotlivých rozvojových zámerov. Do realizácie jednotlivých opatrení a aktivít budú podľa potreby a relevantnosti zapájané aj ďalšie subjekty – obyvatelia obce, podnikatelia, mimovládne organizácie ako aj partneri na úrovni mikroregiónu, regiónu či VÚC.

Realizácia naplánovaných projektov obce v období 2023 - 2029 si bude vyžadovať systematickosť na všetkých úrovniach a vo všetkých zložkách projektového riadenia. Úlohou inštitucionálneho zabezpečenia PHRSR bude zaisťiť koordinovaný postup pri efektívnom, hospodárnom a účinnom spôsobe riadenia projektových zámerov:

- optimálne rozloženie zdrojov
- efektívne a oprávnené čerpanie finančných prostriedkov
- zabránenie duplicity vykonávaných činností, odstránenie nepokrytých činností a zabránenie prelínaniu zdrojov
- koordinovaný prístup v rozdelení úloh v území
- zabezpečenie priamych informačných tokov
- prijímanie okamžitých nápravných opatrení

Zároveň si obec kladie za cieľ zohľadňovať pripomienky a názory poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Dokument PHRSR obce je preto živým dokumentom, ktorý do budúcnosti s možnými aktualizáciami. Obecné zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje celý dokument PHRSR raz ročne vyhodnocuje jeho plnenie. Zároveň zodpovedá za schválenie nutného spolufinancovania projektov v procese ich prípravy.

Obecné zastupiteľstvo bude zároveň schvaľovacím orgánom pre vypracované hodnotiace a monitorovacie správy, ktoré obec, ako prijímateľ dotácie, bude v stanovených termínoch predkladať poskytovateľovi dotácie.

Komunikačná stratégia obce

Tak ako v každej oblasti života obce, aj pri rozvoji komunikácie je potrebné zohľadňovať reálne potreby občanov a možnosti samosprávy. Komunikačná stratégia obce Slanské Nové Mesto vychádza zo skutočnosti, že kvalita poskytovaných informácií bude mať vplyv na spokojnosť jej občanov, ako aj zo skutočnosti, že úlohou samosprávy je zabezpečiť vzájomnú komunikáciu s občanmi. To znamená, že okrem poskytovania aktuálnych informácií a zabezpečenia ich dostupnosti pre občanov, je potrebné zaistiť aj spätnú väzbu verejnosti. Z pohľadu miesta, kde komunikácia v samospráve prebieha, hovoríme o dvoch formách komunikácie:

- interná komunikácia – vo vnútri samosprávy,
- externá komunikácia – na území obce a mimo nej.

Hlavnými cieľovými skupinami v komunikácii obce sú:

- interná komunikácia – zamestnanci OcÚ a poslanci OcÚ,
- externá komunikácia – občania obce, spolupracujúci podnikatelia, návštevníci, zamestnanci okolitých obecných úradov.

Samospráva využíva viacero komunikačných prostriedkov:

- prioritne je pre komunikáciu s občanmi určená webová stránka obce, ktorá zabezpečuje okamžitú dostupnosť informácií,
- vzhľadom na počet obyvateľov obce je možné využívať aj priamu - osobnú komunikáciu,
- ďalším prostriedkom poskytovania informácií je úradná tabuľa umiestnená pred obecným úradom či obecný rozhlas,
- poslednou formou komunikácie je priama účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

Zo skúseností obce možno konštatovať, že mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľov obce dávajú prednosť komunikácii prostredníctvom web stránky, pričom staršie vekové kategórie preferujú priamu komunikáciu či prijímanie informácií prostredníctvom obecného rozhlasu.

Publicita projektov obce

Podľa pokynov poskytovateľov dotácií, či nimi vydávaných Manuálov pre Informovanie a publicitu, je obec zodpovedná za zabezpečenie informovania odbornej a širokej verejnosti o nenávratnej finančnej pomoci poskytnutej z fondov EÚ. Publicita si podľa typu investície (projektu) bude vyžadovať rôzne spôsoby realizácie. Obec má povinnosť zabezpečiť, aby informácie o poskytnutej podpore boli odovzdávané všetkým zapojeným stranám. Dôraz sa kladie na čo najširšiu publicitu, ktorej zrealizovanie potom musí obec adekvátne zdokladovať. Pri realizácii jednotlivých projektov bude obec na komunikáciu – v závislosti od typu projektu a veľkosti investície - využívať tieto formy publicity:

- Veľkoplošná reklamná tabuľa (počas realizácie projektu)
- Trvalo vysvetľujúca informačná tabuľa (spravidla po ukončení projektu)
- Informačné plagáty, bulletiny
- Prostredníctvom obecného rozhlasu
- Propagačné a informačné predmety

- Informačné materiály a dokumenty - pri organizácii konferencií, kurzov, workshopov bude informácia o podpore projektov uvádzaná na všetkých pozvánkach, prezenčných listinách a pod.

Prostredníctvom uvádzanej komunikačnej stratégie bude počas obdobia realizácie PHRSR 2023 - 2029 prebiehať komunikácia s obyvateľmi s cieľom naplniť zadané očakávania obyvateľov o rozvoji obce.

5.2.3 Návrh systému monitorovania a hodnotenia

Monitorovanie je pre účely predloženého PHRSR chápaný ako systematický proces zberu, triedenia, vyhodnocovania a uchovávanía relevantných informácií celého projektového tímu (realizačného aj odborného) o vecnom a finančnom plnení aktivít PHRSR. Cieľom monitorovania nebude len porovnanie dosiahnutého stavu s plánovaným stavom, ale aj celkový priebeh naplňovania stanoveného časového harmonogramu a zadaných výstupov.

Plnenie systému monitorovania a hodnotenia v praxi

Obec bude raz ročne zbierať, vyhodnocovať a spracovávať návrhy, doplnenia a pripomienky poslancov, zamestnancov obecného úradu, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Po spracovaní získaných informácií do jednotnej podoby bude obecnému zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHRSR za predchádzajúci rok a návrh na zapracovanie aktualizácií prípadne doplnení. Výstupom monitorovania PHRSR na úrovni obce bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou budú monitorovacie správy schválené riadiacimi orgánmi jednotlivých OP pre daný rok. Aj napriek popísanej postupnosti krokov systému monitorovania a hodnotenia niekedy sa všetky procesy a aktivity nezrealizujú so 100% úspešnosťou tak, ako bolo pôvodne naplánované. Vzniknuté zmeny bude preto nutné, čo najrýchlejšie účinne popísať, presadiť a adresne uložiť konkrétnemu pracovníkovi s určením termínu realizácie. Aby sa tieto zmeny mohli realizovať, obec zaistí, aby systém, ktorý využíva pre riadenie a implementáciu projektov bol otvorený takýmto úpravám a umožňoval zapracovanie zmien okamžite, bez zbytočných odkladov a neefektívneho plytvania času a nákladov.

Zodpovednosti za jednotlivé typy projektov resp. predkladanie monitorovacích správ nie je možné adresne zadať v tejto chvíli konkrétnemu pracovníkovi. Budú určené v čase prípravy najneskôr však v čase schválenia konkrétneho projektu. Pre tento účel s cieľom eliminovať možné pochybenia bude pre zodpovedných pracovníkov vytvorená pracovná náplň s presným vymedzením ich zodpovedností a kompetencií, ktoré vyplývajú zo zmluvy s poskytovateľom dotácie a ním určených postupov a podmienok pre hodnotenie a monitorovanie projektov.

Vyššie uvedenými bodmi nie je dotknutá povinnosť štatutárneho zástupcu obce alebo obecných orgánov ich hlavnej zodpovednosti za všetky správne, aktuálne a úplné skutočnosti uvádzané v monitorovacích správach.

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2023 - 2029

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/periodicita
Strategické hodnotenie	Najskôr v roku 2025	Podľa rozhodnutia obce ako koordinátora PHRSR prípadne identifikácii spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	V súlade s plánom pre predkladanie Monitorovacích správ, minimálne 4x ročne (kvartálne)	Kontrola – porovnanie dosiahnutého stavu s plánovaným stavom (čas a zdroje – finančné, materiálové, ľudské)
Tematické hodnotenie časti PHRSR	V roku 2024	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	Podľa potreby	Pri závažnom odklone od stanovených cieľov, pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	V roku 2029	Na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

5.3. FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PHRSR.

Osnova kapitoly je nasledovná:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHRSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiaci tabuľka pre výber projektov.

Všetky sumy uvádzané v tomto dokumente pre plánované projekty sú uvádzané hrubým odhadom. Dôvodom je nielen dlhší časový horizont, na ktorý sú tieto prostriedky plánované, ale fakt, že bez spracovania projektovej dokumentácie je nemožné vyčíslit' presnú sumu pre konkrétny projekt.

Pre projekt, kde je to možné, obec zabezpečí financovanie v rámci bežnej prevádzky samosprávy, pri náročnejších projektoch sa ráta s hlavným finančným krytím z mimorozpočtových prostriedkov obce, pričom obec ráta s nutným spolufinancovaním, pri projektoch, kde je to relevantné.

Zoznam zdrojov, aj tých potenciálnych, ktorými je možné zabezpečiť finančné krytie projektov obce, sú hlavne:

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slanské Nové Mesto
na roky 2023 – 2029**

- vlastné zdroje,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- financovanie z národných projektov,
- rozpočet samosprávneho kraja,
- EŠIF (európske štrukturálne a investičné fondy),
- sponzorské dary (podnikatelia či súkromné osoby),
- bankový úver.

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného PHRSR obce je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Indikatívny rozpočet – sumarizácia

	rok							Spolu (EUR)
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Moderná a inovatívna obec	2 868 000	1 912 000	1 434 000	1 434 000	956 000	956 000	0	9 560 000
Obec atraktívna pre všetkých	1 044 000	696 000	522 000	522 000	348 000	348 000	0	3 480 000
Eko obec	709 500	473 000	354 750	354 750	236 500	236 500	0	2 365 000
SPO LU (EU R)	4 621 500	3 081 000	2 310 750	2 310 750	1 540 500	1 540 500	0	15 405 000

5.3.1 Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Predložená Intervenčná matica predstavuje hrubý odhad objemu finančných zdrojov potrebných na realizáciu stanovených projektových zámerov. Definitívna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie pre konkrétny projektový zámer pri zohľadnení výsledku verejného obstarávania.

Model viaczdrojového financovania - intervenčná matica

Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje				
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce	5 315 000	4 252 000	531 500	465 750	65 750	5 315 000
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry	4 185 000	3 348 000	418 500	309 250	109 250	4 185 000
1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR	40 000	32 000	4 000	4 000	0	40 000
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce	20 000	16 000	2 000	2 000	0	20 000
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci	500 000	400 000	50 000	45 000	5 000	500 000
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v obci	1 520 000	1 216 000	152 000	106 000	46 000	1 520 000
2.3 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci	660 000	528 000	66 000	53 000	13 000	660 000
2.4 Podpora rozvoja cestovného ruchu	800 000	640 000	80 000	0	80 000	800 000
3.1 Prevencia pred povodňami	900 000	720 000	90 000	75 000	15 000	900 000
3.2 Podpora zhodnocovania odpadov	800 000	640 000	80 000	60 000	20 000	800 000

3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavania čistoty v obci	5 000	4 000	500	0	500	5 000
3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov	600 000	480 000	60 000	0	60 000	600 000
3.5 Znižovanie produkcie skleníkových plynov	60 000	48 000	6 000	5 000	1 000	60 000

Finančný rámec na realizáciu PHRSR

Finančný rámec na realizáciu PHRSR ako detailný prehľad finančných nárokov jednotlivých projektových zámerov, je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PHRSR na celé jeho obdobie.

5.3.2 Hodnotiacia tabuľka pre výber projektov

Pre transparentný a nespochybniteľný výber projektov a stanovenie priorít pri ich financovaní, bola vypracovaná tabuľka pre výber projektov, ktorá je súčasťou finančnej časti. Hodnotiacim kritériom s najvyššou váhou je nielen výsledok projektu, ale aj jeho dopad – prínos pre rozvoj obce z pohľadu trvalo udržateľného rozvoja.

Hodnotiacia tabuľka pre výber projektov

Katégoria	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projekt
1	Najvyššia priorita	<ul style="list-style-type: none"> - projekty zamerané na okamžité riešenie náhlych havarijných situácií, prírodných katastrof alebo mimoriadnych situácií - projekty, ktorých plnenie je pre obec povinné (usmernenie na úrovni SR alebo EÚ, projekty plynúce zo zmeny legislatívy) 	
2	Vysoká Priorita	<ul style="list-style-type: none"> - projekty na predchádzanie dôsledkov prírodných katastrof alebo mimoriadnych situácií - projekty smerujúce k rozvoju obce, ktorých financovanie je možné realizovať zo zdrojov obce - projekty smerujúce k rozvoju obce, ktorých financovanie je možné získať zo zdrojov EÚ - projekty, ktorých realizáciu považujú 	<p>Projekt: Vybudovanie kanalizácie</p> <p>Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia obecného vodovodu</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia verejného osvetlenia</p>

		<p>obyvatelia obce za nevyhnutnú (silná podpora miestnych obyvateľov)</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekty, ktorých plnenie je možné zaradiť pod Všeobecne záväzné nariadenia obce 	<p>Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií</p> <p>Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov</p> <p>Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci</p> <p>Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce</p> <p>Projekt: Protipovodňové opatrenia</p> <p>Projekt: Vodozádržné opatrenia</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie rigolov</p> <p>Projekt: Opatrenia proti zosuvom pôdy</p>
3	Stredná priorita	<ul style="list-style-type: none"> - projekty, ktoré robia obec príťažlivejšou, zaujímavejšou v očiach obyvateľov, návštevníkov - projekty, ktoré sú pre obec, vhodné a podporujú rozvoj obce - projekty, na ktoré je možné získať financovanie z mimorozpočtových zdrojov a sú v súlade so rozvojovým smerovaním obce 	<p>Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia kamerového systému</p> <p>Projekt: Modernizácia obecného rozhlasu</p> <p>Projekt: Modernizácia autobusových zastávok</p> <p>Projekt: Vybudovanie optickej siete</p> <p>Projekt: Vybudovanie parkovacích miest</p> <p>Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia</p> <p>Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia interiéru obecného úradu</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia interiéru kultúrneho domu</p>

Projekt: Rekonštrukcia objektu MŠ a rozšírenie kapacít MŠ

Projekt: Rekonštrukcia Domu smútku

Projekt: Úprava okolia hasičskej zbrojnice

Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí

Projekt: Výstavba a rekonštrukcia detského ihriska

Projekt: Výstavba nového multifunkčného ihriska

Projekt: Rekonštrukcia multifunkčného ihriska

Projekt: Výstavba amfiteátra

Projekt: Revitalizácia zelených plôch

Projekt: Výstavba zberného dvora

Projekt: Výstavba kompostoviska

Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri obce zakúpením fotopascí

Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce a jej obyvateľov

Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie

Projekt: Výstavba cyklochodníkov a náučných chodníkov

4	Nízka prioritá	<ul style="list-style-type: none"> - projekty, ktorých prínos pre rozvoj obce je minimálny - projekty bez silnej podpory obyvateľov obce - projekty na základe nepresne zadefinovaných projektových úvah bez jasného cieľa 	<p>Projekt: Pozemkové úpravy</p> <p>Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy</p>
---	----------------	---	---

Na základe vyššie uvádzanej tabuľky pre výber projektov, ktorá stanovuje kritéria pre výber projektov obce Slanské Nové Mesto, sa v nasledujúcom programovom období plánuje zrealizovať celkovo 37 projektov, pričom 11 projektov má vysokú prioritu, 24 projektov bude realizovaných ako projekty so strednou prioritou a 2 projekty s nízkou prioritou.

Tabuľka je však iba rámcovým prehľadom pripravovaných projektov a je otvorená ďalším úpravám a doplneniam. Približuje projektové zámery obce, avšak finálna verzia predkladaných projektov bude vždy závislá na finančných možnostiach obce, podmienok konkrétnych výziev a pokynov poskytovateľov.

6. Riziká implementácie a ich prevencia

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené možné riziká súvisiace s prípravou, schvaľovaním a riešením nástrojov (projektov) a odhadnutý ich dopad na projekt a jeho kvalitu ako aj uvedené spôsoby a postupy eliminácie rizík.

Popis rizika	Väzba rizika na cieľ resp. nástroj implementácie PHRSR	Zhodnotenie významnosti rizika	Opatrenie na zníženie rizika	Spôsob monitorovania rizika	Zodpovednosť za monitorovanie a realizáciu opatrenia
Schválenie a podpísanie projektu v neskoršom ako avizovanom termíne	Skrátenie doby realizácie projektu	Stredný	Naplánovanie dostatočnej časovej rezervy. Od podania projektu po schválenie projektu, podpísanie zmluvy a začiatok	Dôsledné plánovanie vychádzajúce zo skúseností a poznania vlastných zdrojov.	obecný úrad, starosta obce

			riešenia sa uvažuje s periódou 6 mesiacov.		
Nedostatky vo finančných tokoch všetkých zainteresovaných	Ohrozenie realizácie projektu zo strany dodávateľov	Stredný	Dohoda s dodávateľom prác, tovarov a služieb na 90 dňovej splatnosti faktúr.	Finančné plánovanie, komunikácia k finančnému plneniu všetkých zainteresovaných.	obecný úrad, starosta obce
Stabilita personálneho zabezpečenia projektu zo strany všetkých zainteresovaných	Ohrozenie plánovaných výsledkov aktivity	Nízky	Do projektu je navrhnutý vysoko profesionálny tím pracovníkov. Navrhovaný počet osôb v projekte vychádza z doterajších skúseností obce s realizáciou obdobných nástrojov/ projektov.	Dôsledné plánovanie vychádzajúce zo skúseností a poznania vlastných zdrojov.	obecný úrad, starosta obce
Nezvládnutie projektu po riadiacej stránke - neukončenie projektu v stanovenom termíne	Nepreplatenie výdavkov zo strany kontrakčného orgánu, ohrozenie dokončenia projektu	Nízky	Navrhnutá dostatočná časová rezerva.	Dôsledné plánovanie, priebežná kontrola a vyhodnocovanie dosiahnutých míľnikov a špecifických cieľov.	obecný úrad, starosta obce
Nedodržanie zmluvných podmienok zo strany	Ohrozenie realizácie projektu, ohrozenie plánovaných	Stredný	Výber najvhodnejšieho o dodávateľa cestou transparentného	Kontrola procesu poverenou osobou.	obecný úrad, starosta obce

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slanské Nové Mesto
na roky 2023 – 2029**

dodávateľov služieb a tovarov	výsledkov projektu		o verejného obstarávanie je zárukou výberu spoľahlivého partnera /dodávateľa/.		
Neúspešné VO alebo potreba opakovať verejné obstarávanie	Časový posun, ohrozenie termínu ukončenia projektu	Nízky	Verejné obstarávanie bude zabezpečené osobou spôsobilou vo verejnom obstarávaní. (externé zdroje).	Využitie externých odborníkov v procese prípravy projektu.	obecný úrad, starosta obce, externý partner
Riziká politické a legislatívne	Možné ohrozenie realizácie projektu	Nízky	Dôsledná znalosť legislatívnych noriem. Prioritný záujem obce a partnerov na realizácii projektu.	Znalosť legislatívy, využitie externých odborníkov v procese prípravy projektu.	obecný úrad, starosta obce externý partner
Nezvládnutie projektu po technickej stránke	Ohrozenie dosiahnutia plánovaných výsledkov projektu	Nízky	Obec disponuje potrebným technickým vybavením, ktoré bude po dobudovaní umožňovať generovanie plánovaných výstupov.	Dôsledné plánovanie a priebežný monitoring.	obecný úrad, starosta obce
Nedostatok disponibilných kapacít	Ohrozenie postupu prác na projekte, ohrozenie harmonogramu a plánovaných	Stredný	Obec vyčlení dostatok disponibilných kapacít s možnou alternáciou	Dôsledné plánovanie a priebežný monitoring.	obecný úrad, starosta obce

	výsledkov projektu		pracovníkov pri odbornom dozieraní a kontrole implementácie.		
Riziko nezáujmu občanov o projektové dianie	Efektívna správa obce s využitím nástrojov pri plánovaní a implementovaní stratégií rozvoja	Stredné	Transparentný prístup vedenia obce k obyvateľom postavený na aktívnom postoji obce, smart nástroje.	Monitoring zapájania sa obyvateľov do účasti na verejnom živote, priebežné vyhodnocovanie a zlepšovanie procesu.	obecný úrad, starosta obce, obecné zastupiteľstvo
Riziko úbytku obyvateľov	Obec atraktívna pre život	Nízke	Osveta, v spojení s realizáciou nástrojov príslušného strategického cieľa.	Monitoring stavu kvality života v obci, dotazníky a smart nástroje pre komunikáciu s obyvateľmi.	obecný úrad, starosta obce

Pre nastavenie riadenia rizík je vhodné v prípade závažnosti a početnosti rizík vytvoriť plán riadenia rizík, ako uvádza tabuľka vyššie. Základnými bodmi tohto postupu sú:

- identifikovanie možných rizík tvorby PHRSR resp. jeho aktualizácie,
- zhodnotenie ich významnosti,
- návrh opatrení na zníženie rizík a zodpovednosti za ich realizáciu,
- návrh postupov monitorovania a priebežného hodnotenia rizík.

Platí však, že základom pre zníženie rizík je už ich zohľadnenie pri ich identifikácii.

7. Riadenie implementácie

Názov štruktúry kontroly implementácie PHRSR	Úlohy a kompetencie v rámci implementácie PHRSR		
Obecné Zastupiteľstvo	Úlohy a kompetencie : <ul style="list-style-type: none"> • bude schvaľovať PHRSR, • vyjadruje sa k procesu monitoringu, • priebežne prehodnocuje a v prípade potreby aktualizuje PHRSR. 		
Hlavný kontrolór obce	Úlohy a kompetencie : <ul style="list-style-type: none"> • zabezpečuje kontrolu plnenia zadaných cieľov, • zabezpečuje finančnú kontrolu (finančné krytie, súlad projektových rozpočtov s aktuálnym PHRSR obce). 		
Názov štruktúry riadenia implementácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR	Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov
Riadiaci výbor	5 členov – poslanci Obecného zastupiteľstva	Rozhoduje o začatí prípravných prác, presadzuje, zadáva úlohy, lobuje smerom k nadriadeným orgánom a zabezpečuje všeobecnú podporu realizácie plánu	Zasadá minimálne kvartálne alebo podľa potreby, (členovia výboru budú menovaní po schválení PHRSR). Riadiaci výbor svoju činnosť môžu spustiť po menovaní. <u>Dôležité:</u> Zloženie výboru musí byť / bude vystavané tak, aby každý člen v rámci obce zohrával významnú úlohu v aktívnom živote obce (tým sa zabezpečí jeho schopnosť zasiahnuť pri realizácii a predchádzať tak vzniku problémov a možných odchýlok od plánu.)
Gestor	starosta obce	<u>V príprave:</u> Rozhoduje o začatí prípravných prác na základe predchádzajúceho súhlasu zastupiteľstva obce	Gestor PHRSR je najvyšší reprezentant realizácie PHRSR do vnútra obce aj smerom navonok, teda vo vzťahu k nadriadeným orgánom.

		V <u>proces</u> : Koordinuje všetky zložky zodpovedné za implementáciu PHRSR	- Vede riadiaci výbor, zvoláva a vedie jeho zasadnutie.
Názov výkonnej štruktúry v procese implementácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR	Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov
Koordinátor tvorby stratégie (Koordinátor prípravných prác)	Pozícia obsadená externým dodávateľom	Koordinuje činnosti smerujúce k tvorbe dokumentu, spracováva dokument na základe dát z participatívneho procesu tvorby, metodicky usmerňuje proces kreovania PHRSR	Je poradným orgánom v procese tvorby. Usmerňuje a koordinuje činnosti tak, aby proces aj výsledok boli v súlade s metodikou a platnou legislatívou.
Poverenie koordinátora prípravných prác obce Slanské Nové Mesto bude jasne a jednoznačne formálne komunikované, aby bola zaistená transparentnosť a nevznikli pochybnosti o jeho osobe a jeho právomociach. Poverenie koordinátora prípravných prác od gestora bude mať písomnú formu a bude dostupné ďalším stranám, ktoré budú zapojené do prípravy tvorby stratégie vrátane verejnosti.			
Prípravný tím + logistický tím	Zamestnanci obecného úradu	V príprave: Prípravuje podklady na rozhodnutie o aktualizácii, resp. o spracovaní nového PHRSR V procese: Podieľa sa na plnení realizácie jednotlivých úloh nástrojov, zabezpečuje činnosti spojené s monitoringom PHRSR. Zároveň zabezpečuje administratívnu podporu a zabezpečuje technicko – obslužné činnosti.	Prípravuje podklady a zabezpečuje práce spojené s implementáciou a hodnotením PHRSR.

8. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR

8.1. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR pre nadradené a nižšie úrovne strategického riadenia

Odporúčania pre nižšie úrovne strategického riadenia

Nakoľko predkladaný dokument (PHRSR obce) je sám programom na najnižšom stupni verejnej správy nie je možné z neho odvádzať odporúčania pre nižšie stupne riadenia.

Odporúčania pre nadradené úrovne strategického riadenia

Pri tvorbe PHRSR obce Slanské Nové Mesto boli zohľadňované strategické dokumenty nadradenej úrovne. Pri aktualizácii strategických dokumentov vyšších úrovni na obdobie niekoľko rokov je potrebné prihliadať na konkrétne plány jednotlivých obcí, pretože práve tie dokážu – na základe poznania skutočných potrieb svojich obyvateľov – detailne reflektovať aktuálne problémy, ktoré je potrebné aj aktuálne riešiť. Zovšeobecňovanie konkrétnych problémov napr. malých obcí na úroveň regiónu totiž neodzrkadľuje vždy skutkový stav v konkrétnej obci.

8.2. Odporúčania a požiadavky pre partnerské a spolupracujúce subjekty

V procese implementácie PHRSR sa môžu objaviť problémy, ktoré následne ovplyvnia dosiahnutie vízie a naplnenie zadaných cieľov a celkovú efektívnosť implementácie. Možnosť výskytu týchto problémov predstavuje riziko pre naplnenie stratégie, preto je potrebné pomenovať potenciálne problémy ešte pred tým ako sa vyskytnú, a pripraviť postupy na zníženie ich výskytu resp. na minimalizáciu ich dopadov.

Jedným z kľúčových prostriedkov na elimináciu rizika je definovanie a poznanie právomocí subjektov zapojených do procesu realizácie, spolu s odporúčaniami a požiadavkami na partnerské a spolupracujúce subjekty.

Tím pre koordináciu tvorby navrhne postup na zníženie rizík už pri formulovaní PHRSR a to voľbou stratégie, vhodných nástrojov a následne pri jej implementácii. Základom pre zníženie rizík je už ich zohľadnenie pri ich identifikácii.

V tomto kroku sa nastavia mechanizmy rozhodovacích a schvaľovacích procesov a to najmä kompetencie a pravidlá:

- monitoringu a hodnotenia plnenia úloh a výstupov implementácie PHRSR,
- operatívneho riadenia implementácie (koordinácie prác, komunikácia, riadenie využitia zdrojov a operatívne rozhodnutia),
- adaptácie a zmien stratégie na základe výstupov procesu monitorovania,
- manažmentu rizík

Tabuľka nižšie uvádza prehľad odporúčaní a požiadaviek na partnerské a spolupracujúce subjekty.

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slanské Nové Mesto
na roky 2023 – 2029**

č.	Názov partnera	Prehľad odporúčaní a požiadaviek
1	Obecný úrad obce Slanské Nové Mesto	- vytvára zázemie (technické a administratívne) pre koordináciu, implementáciu a monitoring PHRSR
2	Aktívni občania – obyvatelia obce	- aktívny prístup a angažovanosť pri realizácii jednotlivých nástrojov
3	Subjekty z cestovného ruchu v okrese/regióne	- poradenstvo a spolupráca pri implementácii nástrojov, podľa podielu zapojenia do konkrétneho nástroja
4	Externí poradcovia – poradensko - konzultačné agentúry	- Odborné poradenstvo a spolupráca vedúca k získaniu nenávratných finančných príspevkov
5	Susediace obce v rámci okresu/ regiónu	- spolupráca pri projektoch presahujúcich územie obce
6	Orgány regionálnej samosprávy	- profesionálny a ústretový prístup pri schvaľovacích a povoľovacích konaniach - spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov
7	Orgány štátnej správy	- profesionálny a ústretový prístup pri schvaľovacích a povoľovacích konaniach - spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov.

8.3. Záverečná správa

Na základe analýzy vykonanej pre účely tohto dokumentu je zrejmé, že hlavným problémom obce Slanské Nové Mesto je nízky počet podnikateľských príležitostí či formy samozamestnania v obci, z čoho plynie vysoká miera dochádzky do zamestnania mimo obec.

Ďalšími problémami sa javia mobilita mladých ľudí, štrukturálna zaostalosť územia a celkový vidiecky charakter územia (čo nie je nutné vnímať vždy len ako negatívum). Uvedené problémy obmedzujú samotné možnosti obce ovplyvniť svoju východiskovú situáciu. Výrazným progresom pre obec je však dobudovanie chýbajúcej technickej a sociálnej infraštruktúry.

V rámci predkladaného dokumentu sa bude obec snažiť o zlepšenie a skvalitnenie stavu občianskej a technickej vybavenosti, čo v dlhodobom horizonte môže pomôcť k vytvoreniu predpokladov pre nárast počtu obyvateľov.

Vypracované súbory nástrojov vo forme tu uvádzaných návrhov projektov, môžu prispieť k novým podnikateľským a investičným príležitostiam obce spojenými s tvorbou nových pracovných miest v obci.

Podstatné je, aby bolo zachované smerovanie obce navrhnuté v tomto dokumente, ktoré vzniklo na základe východiskovej situácie (nadväzujúc na výstupy PHRSR 2015 - 2022), na základe definovaných potrieb obyvateľov so zapojením širokej verejnosti a na základe konsenzu všetkých zúčastnených partnerov.

PHRSR nie je fixným dokumentom pre nadchádzajúce obdobie, je možné ho v čase odôvodnene upravovať a aktualizovať. Ak sa do budúcnosti objaví nová spoločenská potreba, ktorá sa pretaví do nového nástroja PHRSR, teda projektu, bude musieť prejsť štandardizovanou procedúrou prípravy a pripomienkovania, aby sa následne zaradil do aktualizovaného programu.

A aj keď najväčšia váha zodpovednosti pri plánovaní rozvoja obce sa kladie na čelných predstaviteľov obce, je na všetkých aktéroch podieľajúcich sa na plánovaní, aby naplnením svojho „balíka úloh“ prispeli k naplneniu vytýčených cieľov v snahe zlepšiť kvalitu života obyvateľov obce Slanské Nové Mesto.

9. Využitie literárne zdroje

1. Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja.
2. Program Slovensko 2021 – 2027 schválený Európskou komisiou dňa 23.11.2022.
3. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja.
4. Agenda 2030.
4. Partnerská dohoda 2021 – 2027.

10. Prílohy

Príloha č. 1 Vstupné analýzy pre analytickú časť

História obce

Prvá písomná zmienka o našej obci pochádza z roku 1330. Spomína sa to aj v záznamoch prvej kroniky obce, vedenej od roku 1933. Podľa doterajších historických výskumov Slanské Nové Mesto bolo založené v rokoch 1327 - 1334 na kráľovskej pôde. Založili ho z najväčšou pravdepodobnosťou kolonisti nemeckého pôvodu. Koncom 14. storočia sa dostalo do vlastníctva šľachticov Lošonciovcov, ktorí ho začlenili do správy panstva hradu Slanec. V 16. storočí prešlo do rúk rodu Forgáčovcov, ktorí si ho udržali až do konca feudalizmu v polovici 19. storočia. V tomto období malo mestečko z náboženského hľadiska prevažne kalvínsky charakter. V 17. a 18. storočí bolo Slanské Nové Mesto známe výrobou drevených sudov. V 19. storočí prevádzkou mlyna a neskôr aj krčmou "Fialka".

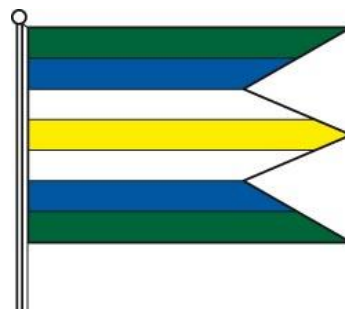
Bývalé mesto (Slanské Nové Mesto) ležalo v údolí potoka Roňava. Pravdepodobne výpadmi Turkov bolo zničené. Založené Nové Mesto dostalo nové meno slovenského znenia úradným predpokladom až po prevrate v roku 1921. Predtým, a uchovalo sa to dodnes, bolo po celom okolí známe pod menom "Ujvaroš". V dobe pomadarčovania dostala obec meno "Szalancujvaroš" od obce Slanec (Szlánc). Bývalá zničená obec bola väčším mestečkom, o čom svedčí aj miestna farská kronika.

Symboly obce

Erb obce

Vlajka obce

Územie obce

Katastrálne územie obce Slanské Nové Mesto leží v západnej časti okresu Košice okolie. Obec Slanské Nové Mesto leží na rozhraní Abova a Zemplína v južnej časti Slanských vrchov v nadmorskej výške 160 - 855 m.n.m. v doline potoka Roňava. Súčasťou obce je odčlenená časť Jozefova pusta, kde sa nachádzajú lokality Nižný Majer a Vyšný Majer. Juhovýchodná časť chotára na Podslanskej pahorkatine je odlesnená, v severozápadnej časti na juhovýchodných svahoch skupiny Bogota je listnatý les. Chotár s rozlohou 3012 ha asi z dvoch tretín tvoria lesy, ostatnú časť prevažne orná pôda. Sú tu minerálne pramene. V okolí obce prevládajú bukovo-dubové lesy a žije tu pestrá skladba flóry a fauny.

Z hľadiska ochrany prírody a krajiny do územia výrazne zasahuje chránené vtáčie územie SKCHVU Slanské vrchy. Zalesnená časť územia dominantne zasahuje severnú časť katastrálneho územia Slanské Nové Mesto, predstavuje homogénnu lesnú krajinu s prirodzenými ekosystémami. Poľnohospodárska krajina predstavuje lúčno-lesnú krajinu s čiastočne pozmenenými ekosystémami, vhodnú na extenzívne hospodárske využitie a rozvoj rekreačnošportového potenciálu, ale aj krajinu oráčinovú s priemerným zastúpením prirodzených prírodných prvkov, vhodnú na intenzívne využitie. Tento fakt odráža hodnotenie krajiny z hľadiska ekologickej stability, ktoré poľnohospodársku krajinu hodnotí ako priestor ekologicky stredne stabilný a zvyšnú časť územia klasifikuje ako priestor ekologicky stabilný. Ekologická kvalita priestorovej štruktúry je na území katastra priaznivá, v severnej časti veľmi priaznivá.

Fauna, flóra

Kompaktný lesný porast dominuje v severnej časti katastrálneho územia. Rozšírenie nelesnej drevinovej vegetácie (NDV) je v poľnohospodárskej krajine rozdelené východným a západným smerom – krajina je z hľadiska rozšírenia NDV v dobrom stave. V porovnaní s celoslovenskými pomermi predstavuje posudzované územie krajinu s dobrým zastúpením rozptýlenej stromovej zelene a riedkym zastúpením rozptýlenej krovinovej zelene. Trvalé trávne porasty sú prevažne polointenzívne, viac-menej prirodzené, malá časť z nich je vplyvom intenzifikačných zásahov pomerne chudobná a monotónna, veľká časť na podhorí Slanských vrchov degraduje vplyvom obmedzenia obhospodarovania. Oráčiny sú prevažne veľkoblokové. Časť oráčin je osiata trvalými kultúrami. Mozaikové štruktúry sa v rámci katastra vyskytujú na plochách strání, kde sú medznaté svahy, ako aj na ostatných miestach, kde sú pestré početné skupiny prirodzenej mimolesnej drevinovej zelene. Bez vegetácie sú poľné komunikácie, spevnené plochy v obci, časti dvorov pri rodinných domoch a pod., lokálne aj nadmerne využívané plochy (priehony dobytky, okolie

napájadiel). Vegetácia v intraviláne má tradičný charakter, je kultúrneho charakteru, značné plochy však zaberá aj synantropná vegetácia. Tvorená je predovšetkým vegetáciou úžitkových záhrad a okrasných plôch pri rodinných domoch a drevinovou vegetáciou na verejných priestranstvách.

V území sa nachádzajú vzácne chránené a kriticky ohrozené druhy živočíchov

Chránené vtáčie územie Slanské vrchy

Slanské vrchy sú jedným z piatich najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov orol kráľovský (*Aquila heliaca*), výr skalný (*Bubo bubo*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), orol kriľavý (*Aquila pomarina*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), chriaštel' poľný (*Crex crex*), žlna sivá (*Picus canus*), d'ateľ čierny (*Dryocopus martius*), d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*), muchárik bieločrky (*Ficedula albicollis*) a strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*).

Okrem uvedených chránených druhov živočíchov sa z cicavcov vyskytujú ďalšie regionálne významné a vzácne druhy, ako lasica obyčajná (*Mustela nivalis*), kuna lesná (*Martes martes*), k. skalná (*M. foina*), jazvec lesný (*Meles meles*), bežnejšia je líška (*Vulpes vulpes*). Z ostatných druhov majú zastúpenie ešte zajac poľný (*Lepus europaeus*), diviak (*Sus scrofa*), jeleň (*Cervus elaphus*), srnec (*Capreolus capreolus*).

Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov

Maloplošné chránené územia

Prírodná rezervácia (PR) Krčmárka, k.ú. Slanské Nové Mesto, plocha územia – 17,3 ha, rok vyhlásenia: 1974 (Úprava MK SSR č. 3583/1974-OP z 27.5.1974 - ú. od 1.6.1974, 4. stupeň o. - vyhláška KÚŽP v Košiciach č. 7/2004 z 22.9.2004 - ú. od 1.10.2004), IV. stupeň ochrany.

PR je vyhlásená na ochranu zachovalých ukážok lesných spoločenstiev nižších polôh južných výbežkov Slanských vrchov na účely lesníckeho výskumu.

Súvislá európska sústava chránených území NATURA 2000

Chránené vtáčie územie Slanské vrchy, rozloha územia – 63 904 ha,

Dostatok lesných komplexov s lúkami, poľami a pasienkami tu nachádzajú druhy viazané hniezdením na lesné biotopy a potravným teritóriom na ich široké okraje a otvorenú krajinu.

Ekologicky významné segmenty

Na základe analýzy abiotických a biotických pomerov sú vyčlenené nasledujúce ekologicky významné segmenty, ktoré predstavujú biotopy s nezastupiteľnou funkciou v ekologickej stabilite a diverzite súčasnej krajiny. Majú výraznú biologickú – ochrannú, krajínovú a estetickú hodnotu. V riešenom území sa nachádzajú dva ekologicky významné segmenty:

1. KP Horská skupina Milič, rozloha 9430,64 ha (58-65SG, 84SG)

Podcelky:

- Potok Roňava – k. ú. Slančík, Slanské Nové Mesto
- Potoky Slančík a Bradlá – k. ú. Slančík, Slanec, Slanské Nové Mesto

2. KP Horská skupina Bogota, rozloha 5056,02 ha (57SG, 66SG)

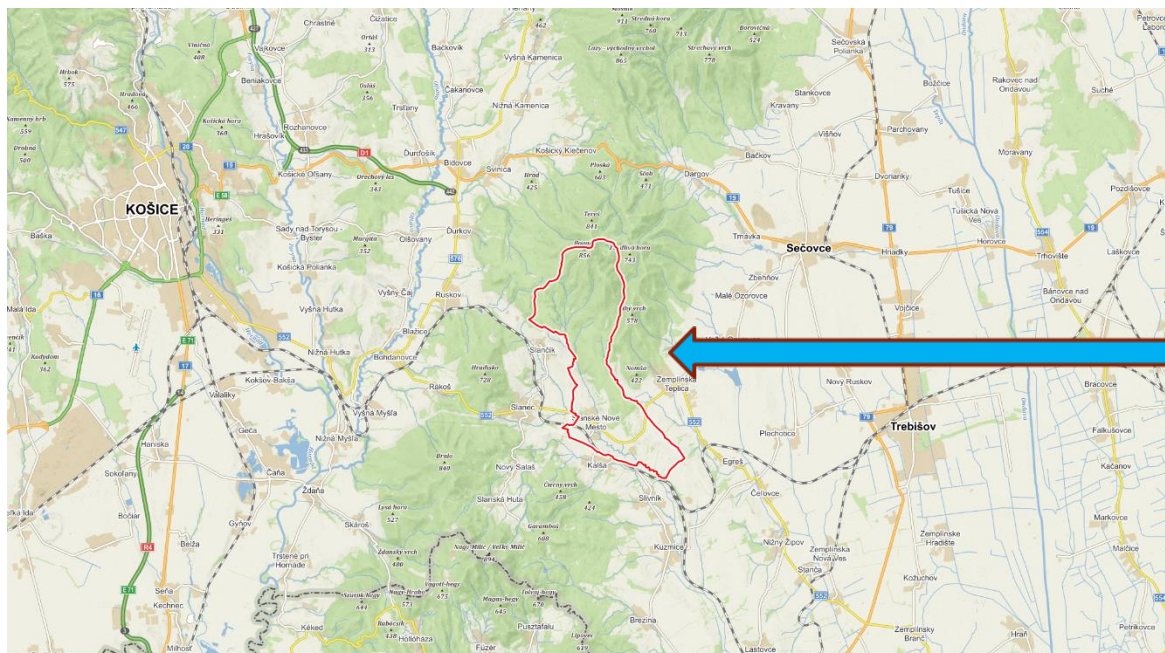
Podcelky:

- KP Dargovský priesmyk – Bogota – dolina potoka Chlmec, k. ú. Košický Klečenov, Svinica, Ďurkov, Ruskov, Slanské Nové Mesto.

Súvislé lesné komplexy prerušované malými lúčnymi enklávami. Lesné porasty tvoria spoločenstva dúbav, bukových dúbav, bučín. Prírodná rezervácia Krčmárka, k.ú. Slanské Nové Mesto, je vyhlásená na ochranu zachovalých ukážok lesných spoločenstiev nižších polôh južných výbežkov Slanských vrchov na účely lesníckeho výskumu.

Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES) tvorí sieť ekologicky významných segmentov krajiny, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhovej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov na danom území. Pre obec Slanské Nové Mesto je platný Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES) okresu Košice – okolie.

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slanské Nové Mesto na roky 2023 – 2029

Grafické znázornenie polohy obce Slanské Nové Mesto

Demografické údaje obce

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje niekoľko ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených (pôrodnosť, úmrtnosť) alebo mechanických (sťahovanie) a sú statickými charakteristikami populácie. Predstavujú základné fakty na podporu rozhodovania v súvislosti s rozvojom ľudskej spoločnosti. Je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom. Tabuľka č. 1 uvádza vývoj počtu obyvateľov za posledných 10 rokov. V sledovanom období (2013 – 2022) počet obyvateľov vykazuje prevažne klesajúci trend vývoja. Celkový počet obyvateľov obci v roku 2022: 456.

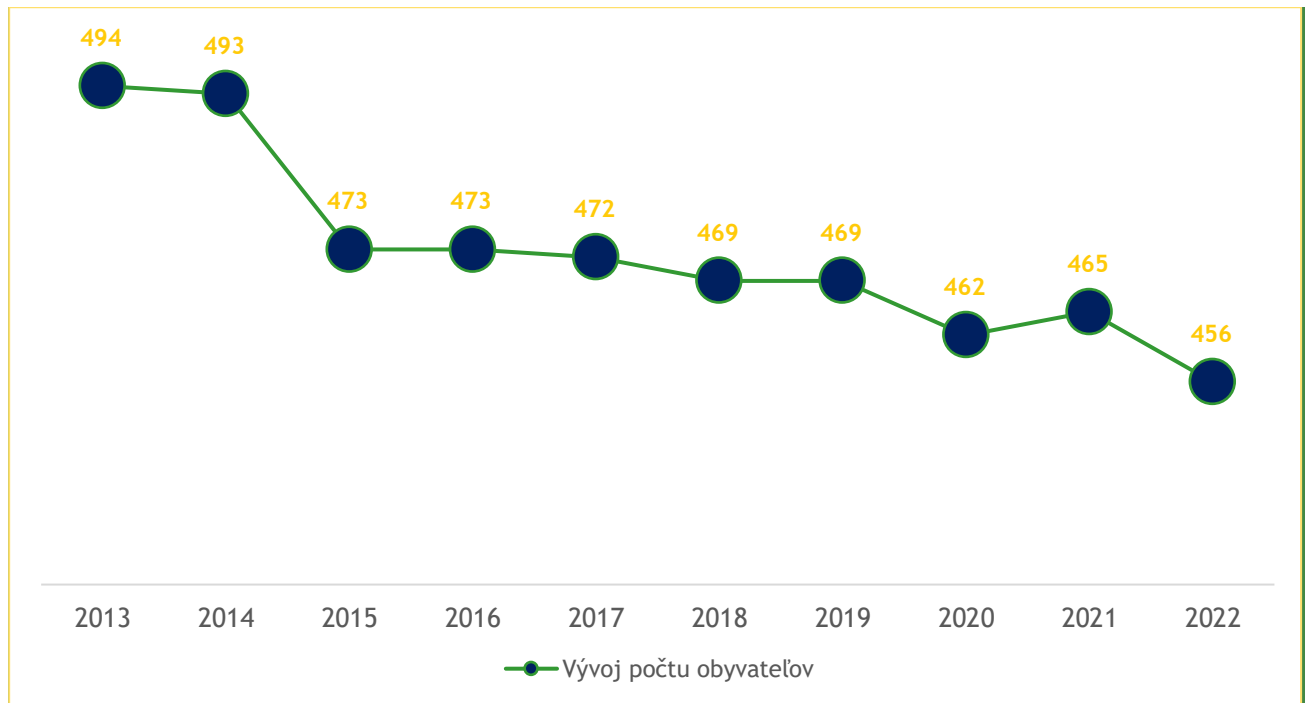
**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Slanské Nové Mesto na roky 2023 – 2029**

Tabuľka 1 Vývoj počtu obyvateľov v obci v období od 2013 do 2022

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
počet obyvateľov	494	493	473	473	472	469	469	462	465	456
počet narodených	8	7	0	3	3	4	6	4	2	3
počet zomrelých	5	5	8	5	4	6	11	6	4	10
celkový prírastok/úbytok	12/15	19/20	4/24	10/10	7/8	11/14	23/23	8/15	13/10	6/15
prírodný prírastok/úbytok	8/5	7/5	0/8	3/5	3/4	4/6	6/11	4/6	2/4	3/10
migračný prírastok/úbytok	4/10	12/15	4/16	7/5	4/4	7/8	17/12	4/9	11/6	3/5

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

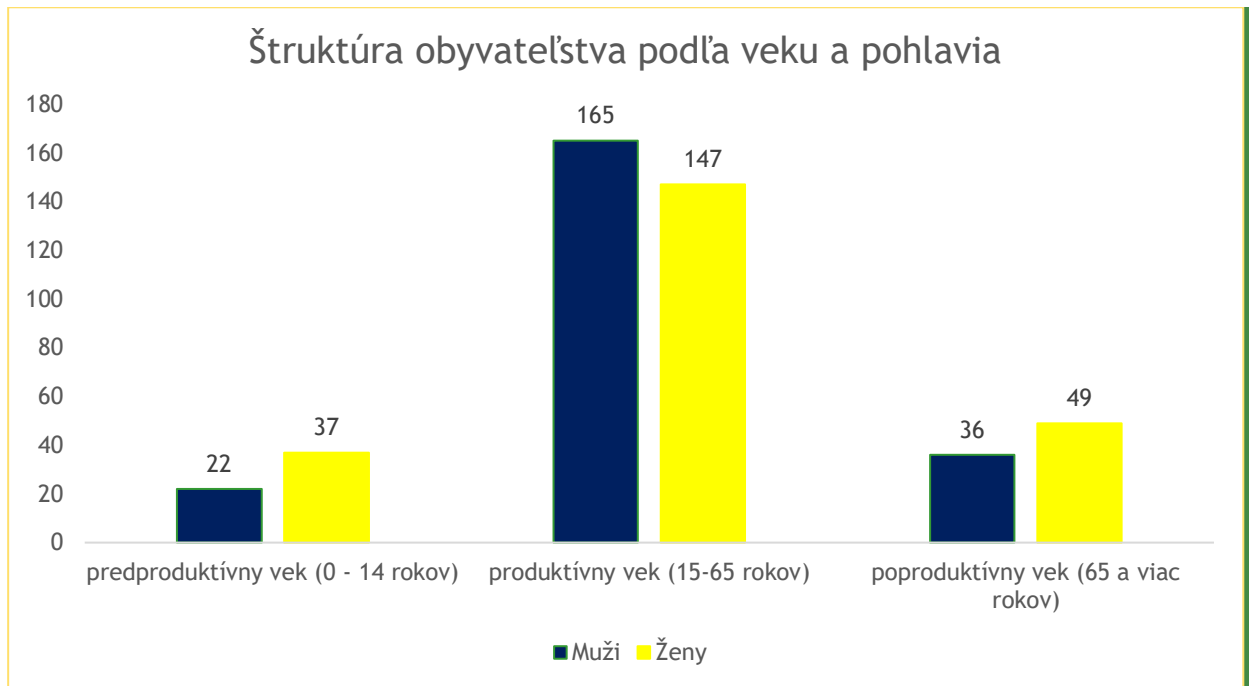
Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15-65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (15-65 rokov) konkrétne 312 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v predproduktívnom veku, a to 59 obyvateľov.

Tabuľka 2 Veková štruktúra obyvateľstva

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	MUŽI	ŽENY	SPOLU
predproduktívny vek (0-14 rokov)	22	37	59
produktívny vek (15-65 rokov)	165	147	312
poproduktívny vek (65 a viac rokov)	36	49	85

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

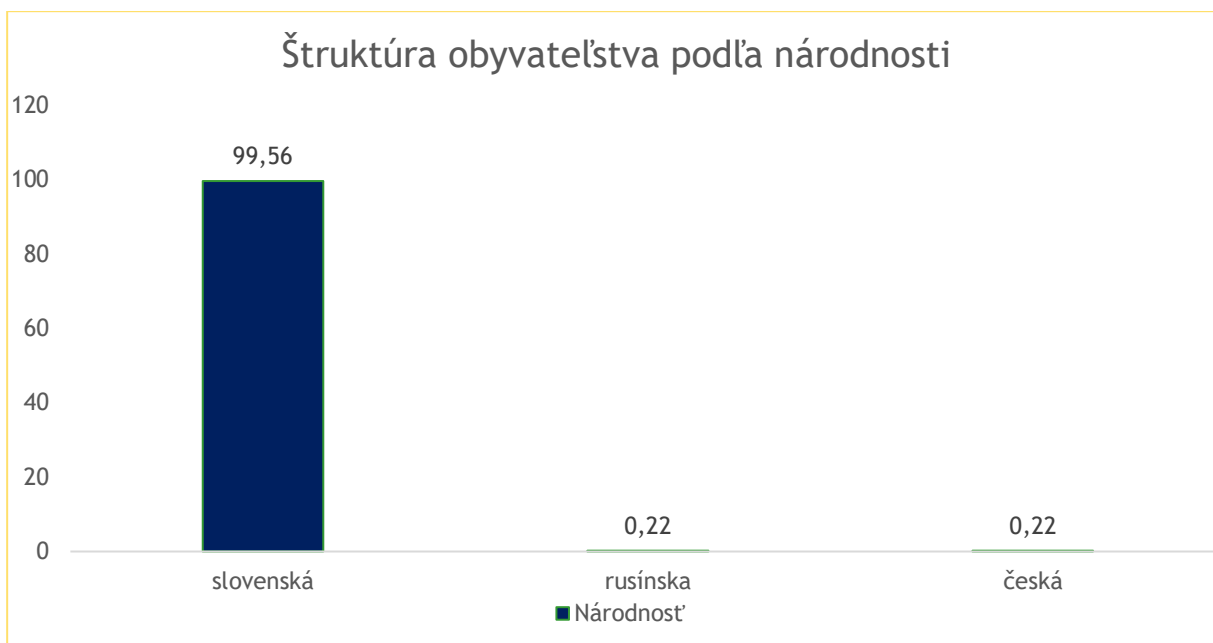
Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Podľa výsledkov sčítania môžeme obyvateľstvo hodnotiť aj z hľadiska národnostnej štruktúry. Z pohľadu národnostného zloženia výrazne prevláda slovenská národnosť, nakoľko 99,56% obyvateľov sa hlási práve k tejto národnosti.

Tabuľka 3 Národnostná štruktúra obyvateľstva

NÁRODNOSŤ	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
slovenská	454	99,56
rusínska	1	0,22
česká	1	0,22

Zdroj: Obec, Štatistický úrad SR

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženstva

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva rôznorodá. V obci má najväčšie zastúpenie rímskokatolícka cirkev 54,60%, gréckokatolícka cirkev je v obci druhou najpočetnejšou cirkvou (30,48%).

Tabuľka 4 Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania

NÁBOŽENSTVO	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
rímskokatolícka cirkev	249	54,60
gréckokatolícka cirkev	139	30,48
evanjelická cirkev augsburského vyznania	7	1,53
reformovaná kresťanská cirkev	4	0,87
pravoslávna cirkev	3	0,65
nezistené vyznanie/cirkev	14	30,07
bez vyznania	40	8,77

Zdroj: Obec, Štatistický úrad SR

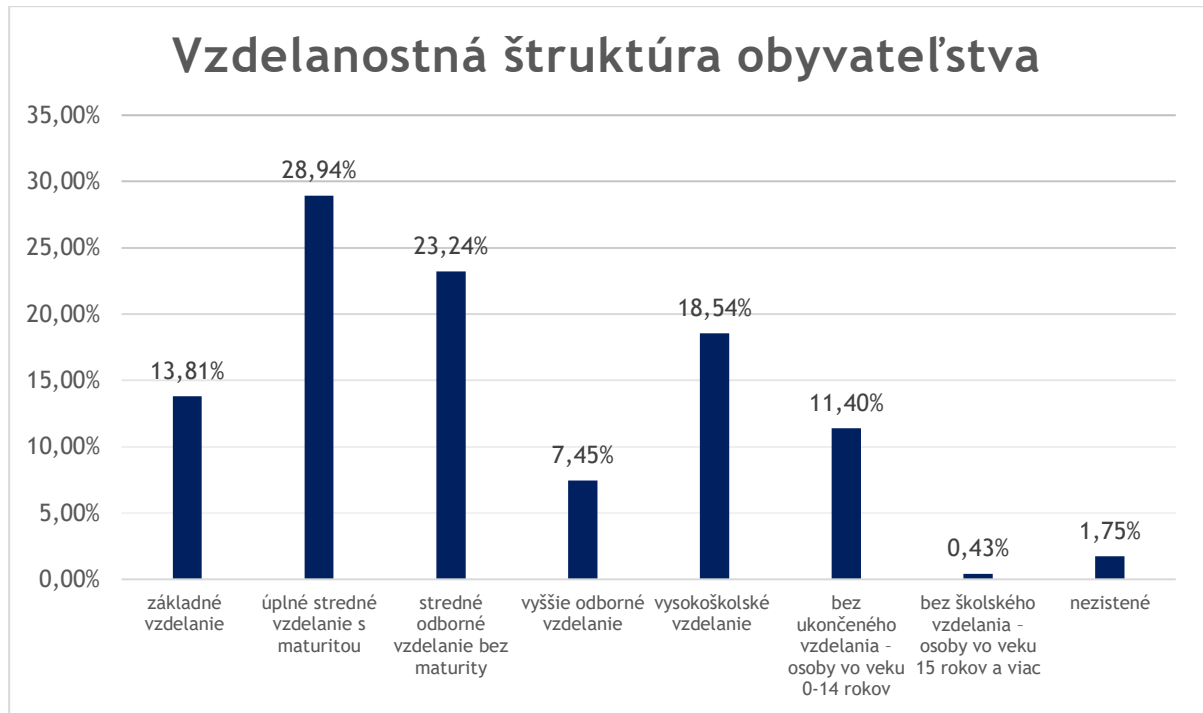
Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie v obci má stredoškolské vzdelanie. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

Tabuľka 5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

NAJVYŠŠIE DOSIAHNUTÉ VZDELANIE	POČET OBYTATEĽOV	PODIEL V %
základné vzdelanie	63	13,81
úplné stredné vzdelanie s maturitou	132	28,94
stredné odborné vzdelanie bez maturity	106	23,24
vyššie odborné vzdelanie	34	7,45
vysokoškolské vzdelanie	52	18,54
bez ukončeného vzdelania – osoby vo veku 0-14 rokov	59	11,40
bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac	2	0,43
nezistené	8	1,75

Zdroj Obec, Štatistický úrad SR

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaraďujeme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v obci je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v obci nezamestnaných a pod.. Nezamestnanosť obce je na úrovni 2,63%. Ľudský potenciál obce pre ďalší rozvoj možno využiť v širšom rámci na úrovni rozvoja mikroregiónu.

Tabuľka 6 Ekonomická aktivita obyvateľstva

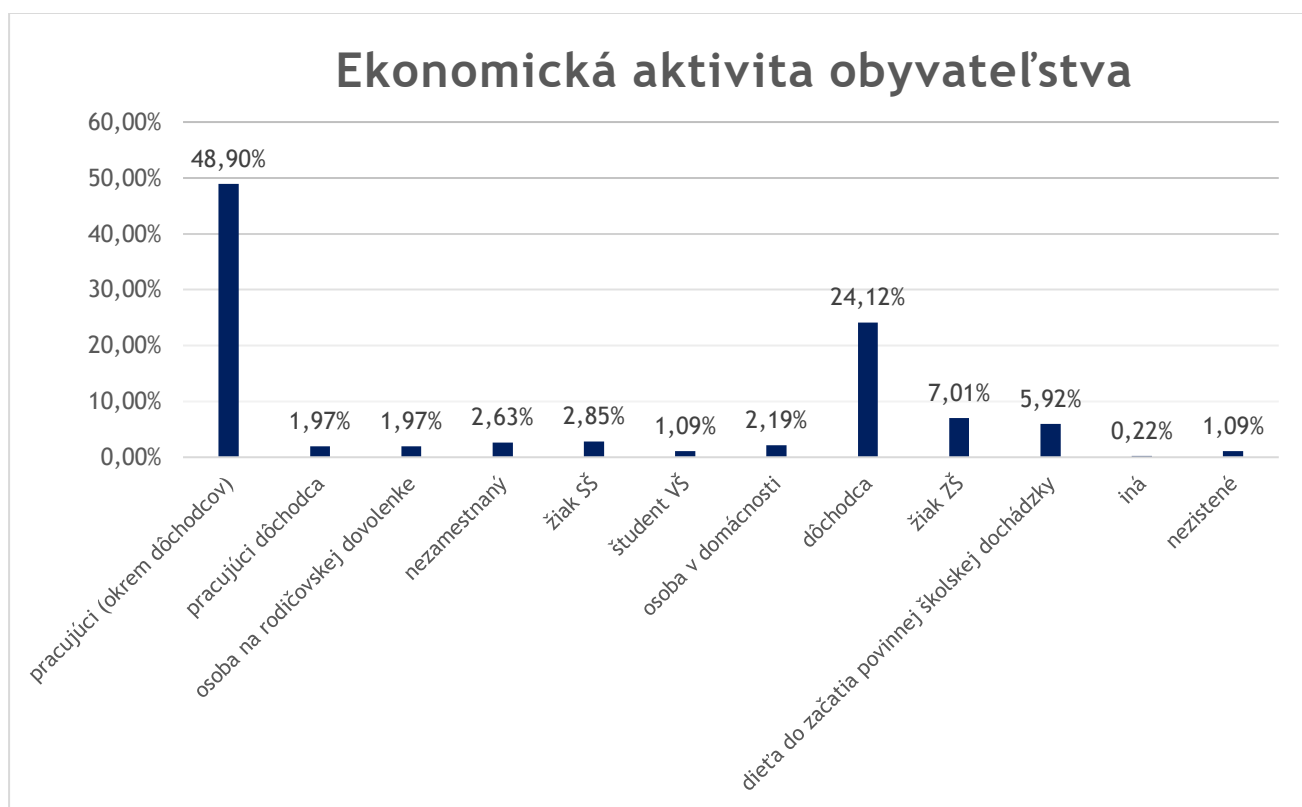
EKONOMICKÁ AKTIVITA	POČET OBYTATEĽOV	PODIEL V %
pracujúci (okrem dôchodcov)	223	48,90
pracujúci dôchodca	9	1,97
osoba na rodičovskej dovolenke	9	1,97
nezamestnaný	12	2,63
žiak SŠ	13	2,85

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Slanské Nové Mesto na roky 2023 – 2029

študent VŠ	5	1,09
osoba v domácnosti	10	2,19
dôchodca	110	24,12
žiak ZŠ	32	7,01
dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky	27	5,92
iná	1	0,22
nezistené	5	1,09

Zdroj Obec, Štatistický úrad SR

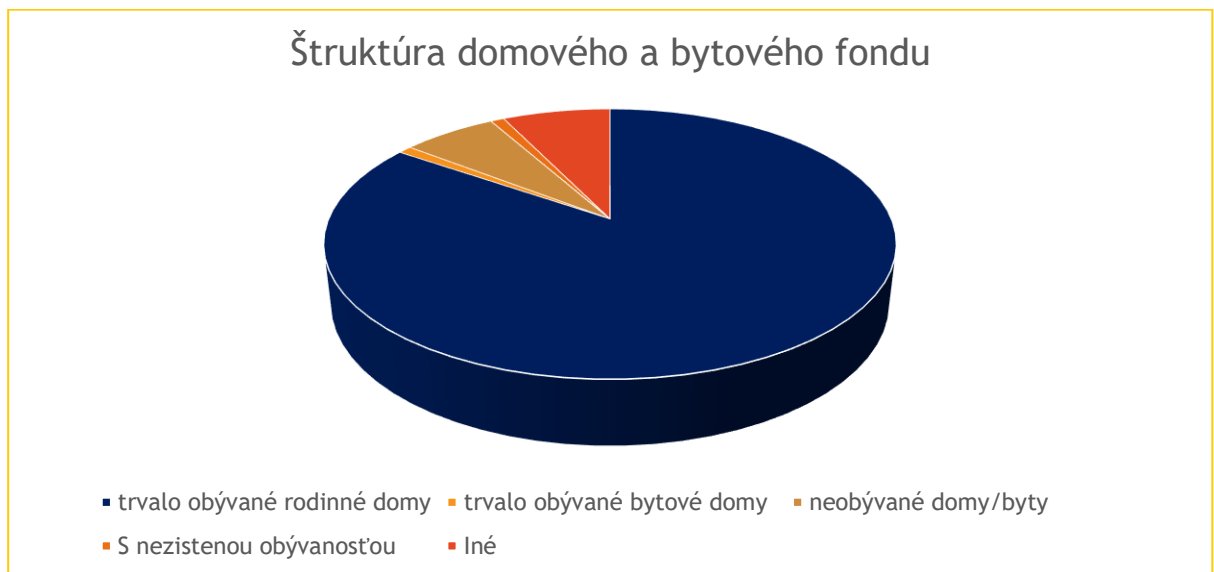
Štruktúra domového a bytového fondu

Väčšina obyvateľov v obci Slanské Nové Mesto býva v tradičných rodinných domoch. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 186. Rodinné domy sú v dobrom stave. V obci sa nachádzajú 2 bytové domy.

Tabuľka 7 Bytová/domová štruktúra

BYTOVÁ/DOMOVÁ ŠTRUKTÚRA	POČET
trvalo obývané rodinné domy	186
trvalo obývané bytové domy	2
neobývané domy/byty	14
S nezistenou obývanosťou	2
Iné	16
CELKOM	220

Zdroj Obec, Štatistický úrad SR

Infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia z oblasti administratívy a kultúry, športové zariadenia, školské, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život obce. Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom obce, veľkosťou obce, počtom jej obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. V rámci administratívnych budov sa v obci nachádza obecný úrad. Predmetná budova je určená pre potreby obyvateľov a návštevníkov obce. V rámci kultúrno-spoločenského vyžitia je obyvateľom k dispozícii sála kultúrneho domu. V obci sa organizujú rôzne významné kultúrno - spoločenské podujatia. Pravidelne usporadúvanie rôznych spoločenských podujatí pozitívne vplýva na sociálno-kultúrny rozvoj obce a na udržiavanie dobrých medziľudských vzťahov obyvateľov obce. Rozvoj spoločenského života v obci podporujú rôzne podujatia. Nasledujúca tabuľka uvádza občiansku vybavenosť.

Tabuľka 8 Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť v obci	ÁNO/NIE
Kultúrny dom	áno
Dom smútku	áno
Cintorín	áno
Kostol	áno (2)
Materská škola	áno
Základná škola	nie
Stredná škola	nie
Školské ihrisko	nie
Futbalové ihrisko	nie
Ihriská (iné)	áno (detské, multifunkčné)
Športová hala	nie
Telocvičňa	nie

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Slanské Nové Mesto na roky 2023 – 2029**

Kúpalisko (umelé, prírodné)	nie
Zimný štadión (otvorený, krytý)	nie
Domov dôchodcov	nie
Knižnica	nie
Pošta	nie
Hotely, motely, penzión	nie
Turistické ubytovne	nie
Iné zariadenia cestovného ruchu	nie
Pohostinstvo	nie
Obchod, predajne	áno
Hasičská zbrojnica	áno
Zdravotné stredisko	nie
Obecný rozhlas	nie
Kino	nie

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Zdravotnícke a sociálne zariadenia

V obci sa nenachádza zdravotné stredisko.

Sociálne služby zabezpečuje obec prostredníctvom poskytovania opatrovateľskej služby na základe posúdenia stupňa odkázanosti na sociálnu službu. Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj sociálnych služieb sa bude orientovať na snahu o umiestnenie občanov obce, ktorí sú odkázaní na pomoc druhých v starobe a chorobe do zariadení, ktoré sú zriadené v Košickom kraji, nakoľko priamo v obci nie je vybudované žiadne zariadenie sociálnych služieb.

Školské zariadenia

Na území obce sa materská škola. Iné druhy školských zariadení sa na území obce nenachádzajú. Žiaci základných škôl a študenti stredných škôl tieto navštevujú v sídle okresu resp. v iných mestách kraja.

Športové zariadenia

V rámci športového vyžitia majú obyvatelia obce, predovšetkým deti a mládež možnosť využívať multifunkčné ihrisko.

Služby

Obec má obchodnú vybavenosť na úrovni primeranej jej veľkosti. Zastúpené sú tu hlavne potraviny, drogistický tovar. Chýbajúce služby obyvateľstvo využíva v neďalekom krajskom meste. Pri rozvoji cestovného ruchu v rámci aktivít mikroregiónu je potrebné uvažovať o modernizácii súčasnej štruktúry ako aj s rozšírením služieb.

Potenciál rozvoja cestovného ruchu

Dominantou obce Slanské Nové mesto sú dva kostoly. Gréckokatolícky Kostol sv. Ducha z r.1868 a rímskokatolícky Kostol sv.Anny, postavený v roku 1992.

Gréckokatolícky kostol sv. Ducha, trojloďová neoklasicistická stavba s polygonálnym ukončením presbytéria a vežou tvoriacou súčasť jej hmoty z roku 1868. V roku 1950 bol po poškodení z vojny obnovený. Zariadenie kostola je neoklasicistické, z doby vzniku kostola. Oltárne obrazy sú dielom maliara Vajdu. Veža je ukončená barokovou helmicou.

Medzi zaujímavé turistické atrakcie, ktoré možno z obce Slanské Nové Mesto navštíviť patria:

Slanecký hrad - nachádza sa asi 5 km od obce. Bol to gotický hrad z 13. storočia, ktorý bol zničený v roku 1679. Zachovala sa jedna trojpodlažná veža a niekoľko stien, architektonicky vyniká okenný gotický lomený oblúk. Po búrlivých udalostiach druhej polovice 15. storočia spojených s pôsobením bratrských skupín na východnom Slovensku bol hrad silno poškodený a v roku 1490 musel do jeho opravy značne investovať Ladislav Lossonczy. V priebehu stáročí hrad niekoľkokrát zmenil majiteľov až dal v roku 1815 Jozef Forgách zrekonštruovať centrálnu hradnú vežu a zriadil v nej rodové múzeum. Počas druhej svetovej vojny však začala hradná veža postupne chátrať, až kým v roku 1945 úplne nevyhorela. Drevená strecha bola po požiari obnovená a chránila ešte dlhé desaťročia interiér veže pred počasím, no začiatkom 21. storočia sa postupne vplyvom

poveternostných podmienok úplne rozpadla. Zrúcanina leží na okraji obce Slanec a vedú k nej dobre značené turistické chodníky.

Na hraniciach s Maďarskou republikou, v južnej časti pohoria Slanské vrchy sa rozprestiera **územie európskeho významu – Milič**. Sopečný masív Miliča je výrazne členený a tvorí niekoľko samostatných celkov, z ktorých najvýznamnejší rozsiahly stratovulkán Veľký Milič. Na samotnom vrchole sa nachádza **hraničný stĺp s Maďarskou republikou**. Odtiaľto sa naskytnú krásne, i keď čiastočne obmedzené výhľady. Nádherný a priamy výhľad je na neďaleký Slanecký hrad. Z vrcholu možno zísť cca 600 metrov juhovýchodným smerom po zelenej turistickej trase, ktorá vedie na vyhlídkovú vežu nazývanú **Rozhľadňa Karolyiovcov**.

Približne 12 km od obce je **Okrúhly vrch**, ktorý je historicky cenná lokalita v Slanských vrchoch. Základ tejto zarostenej vyvýšeniny tvoria pozostatky loveckého zámočku **grófa Štefana Forgáča** (1854-1916). Miestom posledného odpočinku grófa sa stal Okrúhly vrch, kde si nechal vybudovať hrobku. Tá bola zničená a grófove pozostatky i náhrobný kameň previezli do Ruskova. Na Okrúhlom vrchu je v súčasnosti postavený pamätník grófa Štefana Forgáča.

Technická infraštruktúra

Nasledujúca tabuľka uvádza technickú infraštruktúru v obci.

Tabuľka 9 Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra, občianska a dopravná infraštruktúra	Stav
Miestne komunikácie	Stav miestnych komunikácií je nevyhovujúci, úseky si vyžadujú komplexnú rekonštrukciu a vybudovanie v nových lokalitách.
Chodníky	Stav existujúcich chodníkov je nevyhovujúci, vyžadujú si komplexnú rekonštrukciu a vybudovanie nových chodníkov smer Kalša a smer Slanec.
Železničná stanica	V obci sa nenachádza železničná stanica.
Autobusová zástavka	V obci sa nachádza 7 autobusových zastávok

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Slanské Nové Mesto na roky 2023 – 2029**

	v nevyhovujúcom stave. Je potrebné vybudovať 4 nové prístrešky.
Vodovod	Obec má vybudovaný vodovod.
Kanalizácia	V obci nie je vybudovaná kanalizáciu.
Čistička odpadových vôd	V obci nie je ČOV.
Rozvod plynu	Obec je plynofikovaná. V časti Jozefova pustatina absentuje. Vyžaduje sa rozšírenie do nových lokalít podľa územného plánu
Zásobovanie teplom	Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú. Zásobovanie teplom v obci je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.
Elektrické vedenie	Obec je zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc.
Verejné osvetlenie	Stav verejného osvetlenia je dobrý, obec využíva LED technológiu (60%). Prevádzku verejného osvetlenia spravuje externá spoločnosť.
Pokrytie mobilných operátorov	Obec je pokrytá signálmi 3 mobilných operátorov, kvalita signálov je prevažne dobrá.
Optická sieť na pripojenie internetu	Obec nedisponuje optickou sieťou.

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Odpadové hospodárstvo

Na území obce vzniká hlavne komunálny odpad a biologický odpad z domácnosti, z verejných priestranstiev. Obec zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje dodávateľsky. V obci sa nenachádza zberný dvor ani kompostovisko. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na vznik nelegálnych skládok, nakoľko časti obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Obec neustále dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaž.

Obecný úrad Slanské Nové Mesto
Slanské Nové Mesto 54
044 18 Kalša
www.slanskenovemesto.sk

